

معاون شهردار منطقه ۱۲ از راهکارهای ارتقای کیفیت زندگی می‌گوید

مشارکت اهالی؛ رمز آسایش محله

توسعه زندگی شهری، با افزایش ساخت‌وساز بناهای سربه‌فلک‌کشیده، گسترش محله‌ها و به دنبال آن افزایش روزافزون جمعیت شهری پیگیری می‌شود؛ جمعیتی که بهره‌مندی از زندگی...

- یکشنبه
- ۹ آذر ۱۳۹۹
- سال شانزدهم / شماره ۷۸۰
- ۱۶ صفحه

امین الدوله، نخستین قلمرو سبز عمومی بوده که اکنون اثری از آن نیست

نخستین پارک تهران کجاست؟

صفحه ۱۲

دیدار با رزمنده دیروز و فرمانده امروز بسیج محله هلال احمر که به مقابله با آسیب‌های اجتماعی برخاسته است

خانوادگی

یک گردان بودیم!

از اهالی قدیمی محله هلال احمر است. تمام عمرش را در کوچه پس‌کوچه‌های این محله سپری کرده، قد کشیده و قصه‌های محله را، از فسه...

صفحه ۱۰

همسایه ما در محله هاشمی، استارت‌آپ کارآفرینی برای اتباع و مهاجران افغانستانی راه‌اندازی کرده است

با «افغان دکان»

صاحب کسب و کار شو!

«زرقونه سازگار» همسایه ما در محله هاشمی با راه‌اندازی استارت‌آپ «پوهنتون ذوق» برای اتباع و مهاجران افغانستانی کارآفرینی کرده است. زرقونه سال ۱۳۷۲ در ایران و از پدر و مادری...

صفحه ۷

یادداشت

سروش جنابی *دبیر تحریریه*

«بسپج» از محله برای محله

«بسپج» نامی است آشنا که از ۴۰ سال پیش، یعنی درست از سال ۵۷، در دایره واژگان فارسی‌زبانان پرکاربرد شده است. بسپج پس از انقلاب اسلامی به حرکتی مردمی و داوطلبانه اطلاق می‌شد که آن روزگار در محله‌ها شکل گرفته بود و در غیاب ساختارهای دولتی که دیگر اثری از آن نبود، به رتق و فتق کارها می‌پرداخت؛ از امور انتظامی گرفته تا توزیع کالاها‌ی اساسی و نظارت بر پخش مایحتاجی که تولیدشان کاهش پیدا کرده بود مثل شیر، روغن و کره. در عین حال، بسپج باز هم به نوعی دیگر از مشارکت‌های داوطلبانه گفته می‌شد که رویکردی کمک‌رسان در خارج محله داشت و به نام بسپج سازندگی شناخته می‌شد. به هر روی، بسپج در مفهوم کلی، همه فعالیت‌های مردم‌نهاد را شامل می‌شد که در محله‌ها و از محله‌ها شکل می‌گرفت.

با شعلور شدن زبانه‌های جنگ در مرزهای غربی، همه نظر و نگاه مردم به تهدید بزرگ تمامیت ارشی کشورمان معطوف و نیروهای مردمی برای رفع این تهاجم بسپج شدند. آنها که توان رزم داشتند، آموزش نظامی دیدند و از پایگاه‌های محلی به خطوط نبرد اعزام شدند. در طول هشت سال دفاع مقدس، دلاورانه جنگیدند و زخم برداشتند و خون دادند. پلای حک شده بسر کوچه و خیابان محله‌ها کمترین شاهد این مدعاست. آنها که توان و امکان جنگ نداشتند در محله‌ها به تدارک و پشتیبانی رزمندگان پرداختند. در این دوره نیز هسته همه این فعالیت‌های افتخارآفرین در محله‌ها بود.

دفاع‌سال پایان جنگ تا قبل از شیوع کرونا کم نبودند گروه‌های جهادی که با همان فرهنگ و منش، عرصه‌های مختلفی چون ساخت خانه برای مجروحان، واکسیناسیون، آمارگیری و کمک‌رسانی به روستاهای محروم به‌منظور قف‌زرداری را انتخاب کردند. اما ورود بیماری همه‌گیر به کشور همچنین تنگناهای اقتصادی به واسطه تحریم‌های همه‌جانبه، جغرافیا و رویکردی جدید به بسپج شناساند و آن محدوده نام‌آشنایی به نام محله بود. کارگاه‌های تولید ماسک و گان و آبیومه طبیعی در محله‌ها بر پا شد و خسارت‌دیدگان کرونا و کسانی که مشکل معیشتی پیدا کرده بودند شناسایی و کمک‌ها محله به محله توزیع شدند.

اخیراٌ خبر رسید که یکی از پایگاه‌های بسپج جنوب شهر علاوه بسر فعالیت‌های یادشده، کار گروهی با همراهی نهادهای شهری با هدف شناسایی دقیق‌تر مشکل محله‌ها تشکیل داده و محل‌هایی را برای مراجعه ساکنان تعیین کرده است. انگیزه و دلیل، کرونا باشد یا تحریم و فشارهای معیشتی مهم نیست،بلکه این رویکرد فرصتی پیش می‌آورد که مثل دهه ۶۰ پوایی،همدلی و همسنجی را به محله‌ها هدیه داد تا دوباره محله جان و روح تازه‌ای بگیرد و همسایه‌ای شرمنده نمان و خوراک و بهداشت‌اهل و عیالش نماند.

آنتیتریک

به منظور حفظ و نگهداری ۲هزار و ۶۳۵ درخت چنار خیابان ولی‌عصر (عج) که در بخش مرکزی تهران قرار دارند، مرکز تام شهرداری منطقه ۱۱ برای انجام تحقیقات علمی با دانشگاه تهران همکاری می‌کند. شهردار منطقه ۱۱ با بیان این که ۴کیلومتر از خیابان ولی‌عصر (عج) با ۲ هزار و ۶۳۵ درخت چنار در محدوده این منطقه

قرار دارد، از آغاز همکاری مرکز تحقیقات، آموزش و مشاوره فضای سبز این منطقه با دانشگاه تهران برای انجام تحقیقات علمی و ارائه مقالات ISI به دستور کار شهرداری تهران قرار گرفته است به این منظور شهرداری مجلات علمی معتبر خبر داد. «نصرالله آبادیان» در این باره گفت: «دکتر متشروع‌زاده، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، به همراه سایر استادان و دانشجویان کارشناسی ارشد از درختان رونیتال و کهنسال خیابان ولی‌عصر (عج) بازدید کردند» او اضافه کرد: «در این همکاری، درختان کهنسال و

تمدید دومین جشنواره نقاشی کودکان تهران

دومین مسابقه نقاشی کودکان تهران با عنوان «شهری که من از پشت پنجره خانه‌مان دوست دارم بینم» تمدید شد. معاون اجتماعی و فرهنگی شهرداری منطقه ۱۰ با اعلام این خبر افزود: «این مسابقه از سوی اداره کل آموزش‌های شهروندی و با مشارکت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای کودکان گروه سنی ۴ تا ۱۴ سال برگزار می‌شود و مهلت ارسال آثار در آن تا ۱۵ آذرماه تمدید شد.» هدف از برگزاری این مسابقه، پرورش قوه خلاقیت و ابتکار و همچنین استفاده از نظرات و دیدگاه‌های اقصاار مختلف است. به گفته «محمد سعدی باصری»، علاقه‌مندان برای شرکت در این مسابقه مجازی می‌توانند آثار خود را به صورت الکترونیکی و از طریق لینک http://newforms.tehran.ir/Form-Painting-contest ارسال کنند.

«سفوفنی پاییز» در بوستان هفت‌چنار

جشنواره «سفوفنی برگ‌های پاییزی» در بوستان هفت‌چنار برای ایجاد شادابی و نشاط و بهره‌مندی شهروندان از مناظر زیبای پاییز برگزار می‌شود. مدیر اداره امور بانوان شهرداری منطقه ۱۰ با اعلام این خبر گفت: «این جشنواره با رعایت پروتکل‌های بهداشتی از ۲۵ آبان تا ۳۰ آذرماه، مصادف با شب یلدا، برای شهروندان تکه دهم پایتخت در بوستان هفت‌چنار برگزار می‌شود.» به گفته «رگس مظاهری»، این جشنواره با هدف فراهم آوردن فرصت پیاده‌روی برای شهروندان روی انبوهی از برگ‌های پاییزی تدارک دیده شده است و به همین منظور بوستان هفت‌چنار برای دبیرایی از شهروندان و اجرای این جشنواره آماده‌سازی می‌شود.

گشت‌زنی برای انتقال بی‌خانمان‌ها به گرمخانه‌ها

معاون امور اجتماعی و فرهنگی منطقه ۷ از حمایت و ساماندهی افراد بی‌سرپناه و بی‌خانمان یا توجه به سرمای هوا در این منطقه خبر داد. «فانززه دولتی» گفت: «با توجه به آب و هوای زمستانی و شیوع ویروس کرونا، اداره خدمات اجتماعی این منطقه با همکاری سایر دستگاه‌ها، همگام با دستورالعمل‌های بهداشتی ستاد مقابله با ویروس کرونا برای جلوگیری از سرمازدگی و فوت احتمالی افراد بی‌خانمان، بی‌سرپناه و کارتن‌خواب و ساماندهی آنها طرح «زمستان گرم را اجرا کرد.» وی ضمن تأکید بر

حفظ کرامت انسانی افراد بی‌سرپناه و بی‌خانمان منطقه ۷ و ضرورت رسیدگی و ساماندهی آسیب‌دیدگان اجتماعی گفت: «طرح ساماندهی افراد آسیب‌دیده اجتماعی با عنوان زمستان گرم از ۲۷ آبان سال جاری آغاز شده و در این طرح تا پایان سال با گشت‌زنی شبانه‌روزی نسبت به شناسایی بی‌سرپناهان و انتقال آنها به گرمخانه اقدام می‌شود.»

مرکز مهارت‌آموزی کوثر منطقه ۷، کار آفرین برتر سال شد

مدیر اداره بانوان منطقه ۷ از برگزیده شدن مرکز مهارت‌آموزی کوثر از سوی اداره کل امور بانوان شهرداری به عنوان کارآفرین برتر سال ۹۹ خبر داد. «انه سادات بدران» با اعلام این خبر افزود: «مرکز مهارت‌آموزی کوثر با هدف آموزش، توانمندسازی و ایجاد اشتغال و درآمد پایدار برای زنان سرپرست خانوار، فرزندانشان و نیازمندان

مجله خبری

یکشنبه ۹ آذر ۱۳۹۹ • شماره ۷۸۰

حفاظت از چنارهای خیابان ولی‌عصر (عج) با همکاری دانشگاه تهران

درختان رونیتال بالای ۱۰ سال و نیز نهال‌های چنار موجود در این خیابان مسورد توجه قرار گرفت.» به گفته شهردار منطقه ۱۱، در تحقیقات مذکور تلاش بر این است که یک تقویم تغذیه‌ای مناسب برای درختان به صورت واحد ارائه و راهکارهایی برای کاشت گونه‌های گیاهی پالاینده خاک به منظور کاهش آلودگی‌های خاک ارائه شود.

در راستای حفاظت از خیابان تاریخی ولی‌عصر (عج) رسیدگی به وضعیت درختان چنار این خیابان به خصوص چنارهای قدیمی و ارزشمند در دستور کار شهرداری تهران قرار گرفته است به این منظور شهرداری منطقه ۱۱ مسئولیت بررسی و آسیب شناسی درختان در معرض خطر را عهده دار شده است. درختان چنار خیابان ولیعصر (عج) به عنوان یکی از هویت های اصلی این خیابان از دیرباز مورد توجه همگان بوده است.

نازنین زهرالمیری

مؤلف ۶ کتاب زیست‌شناسی:

داشتن انگیزه راهگشاست

از دوران دبستان به رشته زیست‌شناسی و مطالعه روی اعضای بدن انسان علاقه‌مند بودم. همین علاقه باعث شد تا کتاب‌های بیشتری درباره بدن انسان بخوانم و به کمک مادرم که مؤلف است، مختلف شهر ترد دارم، ولی توان مالی شهرداری برای نوسازی این ناوگان محدود است. معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری منطقه ۶ برقرار کرد. مطالباتم را روی رشته نانو جدی‌تر دنبال کردم، اما برای رسیدن به موفقیت و کسب رتبه‌های علمی تحصیلی فقط درس خواندن در یک مدرسه خوب معیار نیست. مدرسه فقط ۲۰ درصد در جهت‌دهی و ایجاد انگیزه برای پیدا کردن مسیر صحیح تحقیق و پژوهش‌های علمی اثرگذار است. ۸۰ درصد راه به خود دانش‌آموز و پشتکار او بر می‌رسیدن به موفقیت و هدفش بستگی دارد. برای مثال، دانش‌آموزان زیادی در مدارس نمونه و تیزهوشان سال‌ها مشغول تحصیل هستند، اما چند نفر از آنها می‌توانند در زندگی، کار و تحصیل موفق باشند و مدارج بالای علمی را طی کنند؟ پس قبل از هر چیز دانش‌آموز باید خودش انگیزه، علاقه و هدف برای تحصیل و پژوهش داشته باشد.

منطقه راه‌اندازی شده است.» بدران در ادامه گفت: «داره بانوان منطقه ۷ در سال ۹۹ اقدام به راه‌اندازی و تجهیز ۲ مرکز مهارت‌آموزی کوثر کرد. مرکز مهارت‌آموزی شماره یک با نام کوثر توسط بانوی کارآفرین «فریده عبداللهی نجات» در مجموعه شهربانوی مرودشت در بخش خیاطی آغاز به کار کرد.»

مجله خبری

یکشنبه ۹ آذر ۱۳۹۹ • شماره ۷۸۰

میز خبر

گلابه ساکنان منطقه ۶

از دحام در اتوبوس‌ها همزمان با محدودیت‌های کرونایی

چندین روز از اجرای محدودیت‌های کرونایی می‌گذرد، اما به دلیل کمبود اتوبوس‌های درون‌شهری شاهد ازدحام مسافران در برخی ایستگاه‌های اتوبوس از جمله در محله امیرآباد هستیم. در خط اتوبوسرانی کردستان-میدان ولی‌عصر(عج) و خط شهرک والفجر- میدان انقلاب اسلامی ازدحام مسافران نسبت به پیش از اجرای طرح ممنوعیت تردد بیشتر شده است. این ازدحام تا قبل از اجرای طرح و حتی شیوع کرونا هم وجود داشت، ولی این روزها تشدید شده است. دبیر شوراییری محله امیرآباد هم این موضوع را تأیید کرد و گفت: «در شرایط فعلی که تعداد مبتلایان به کرونا روزه‌روز در حال افزایش است، اگر سرپرست خط به رانندگان اجازه سوارشدن بیش از دو تا سه مسافر را ندهد، طبیعتاً با ورود مسافران در ایستگاه‌های میانی یا ایستگاه‌هایی که معمولاً مسافر بیشتری دارند، شهروندان کمتر در معرض خطر قرار می‌گیرند.» سیامک سمنانی‌نژاد بیان کرد: «با شیوع کرونا و نامناسب بودن شرایط اقتصادی، باید تعداد اتوبوس‌ها افزایش یابد. متأسفانه هنوز هم تا کنار جایگاه راننده یا حتی مقابل در اتوبوس، مسافرانی را می‌بینیم که سرپا ایستاده‌اند.»

استقبال هم‌راهان بیمار شهرستانی از ناوگان اتوبوسرانی

صالح محبی، یکی از اهالی هم گفت: بیماران شهرستانی اغلب در مراکز درمانی منطقه ۶ مثل بیمارستان شریعتی و امام خمینی(ره) تردد دارند. شیوع کرونا وضع قوانین برای ممانعت از تردد ماشین‌ها با پلاک شهرستان این افراد را ترغیب به استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی به‌خصوص اتوبوس کرده است. به گفته محبی، به دلیل در تماس بودن این افراد با بیمارانی که اغلب مبتلا به کرونا هستند و محیط آلوده بیمارستان، سوار شدن آنها در اتوبوس‌هایی که مسافران با فاصله کم ایستاده‌اند، می‌تواند موجب سرایت ویروس شود.

راهکار حل مشکل، افزایش ناوگان است

درباره این مشکل هم‌حلقه‌ای‌ها با معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری منطقه ۶ شهرداری گفت‌وگو کردیم. محمد عنادلیب گفت: «پیگیری افزایش ناوگان اتوبوسرانی جزو وظایف شهرداری است، اما با توجه به اعتبار مورد نیاز، شهرداری به‌تنهایی قادر به تأمین ناوگان نیست.» او ادامه داد: «طی جلسه‌ای که به‌تازگی با دکتر هاشمی داشتیم هم صراحتاً دستور به کارگیری تمامی ظرفیت شهرداری تهران در زمینه ناوگان حمل‌ونقل صادر شد تا در حد توان به فاصله‌گذاری اجتماعی کمک شود.» در حال حاضر اتوبوس‌های فرسوده زیادی در مناطق مختلف شهر ترد دارند، ولی توان مالی شهرداری برای نوسازی این ناوگان محدود است. معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری منطقه ۶ برای پیگیری این موضوع حین گفت‌وگو با ما تماسی با مدیر اتوبوسرانی منطقه ۶ برقرار کرد.

عنادلیب پس از مطرح کردن موضوع با او، به نقل از شادرام گفت: «افزایش ناوگان راهکار حل این مشکل است. راهکار دیگر، تغییر مد از اتوبوس به مینی‌بوس است. در حال حاضر،

اجرای این راهکار شدنی‌تر به نظر می‌رسد، چون تأمین مینی‌بوس راحت‌تر است.»

معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری منطقه ۶ افزود: «شهرداری تعدادی مینی‌بوس نو خریداری کرده و در خطوطی که با ازدحام مسافر مواجهند و از طرفی امکان تغییر مد از اتوبوس به مینی‌بوس وجود دارد، این طرح را اجرا می‌کند. این‌که چنین تغییری جوابگوی مشکل شهروندان خواهد بود یا خیر، باید بررسی شود.» این روزها در آخرین ساعت‌های قبل از اجرای طرح ممنوعیت تردد، شاهد ازدحام مسافران در ناوگان حمل‌ونقل عمومی و خطوط اتوبوسرانی هستیم. شرایط نامناسب اقتصادی هم به اغلب شهروندان اجازه استفاده از تاکسی‌های تلفنی یا اینترنتی را نمی‌دهد. باید دید با توجه به صحبت‌های این مسئول و گلابه‌های شهروندان، شرکت واحد اتوبوسرانی با در نظر گرفتن تعداد مسافران و پاندمی کرونا چه تصمیمی می‌گیرد، آیا تغییر مد از اتوبوس به مینی‌بوس اجرایی می‌شود یا خیر.

۱۴

کیلومتر مسیر دوچرخه‌سواری در خیابان آزادی برای ترویج فرهنگ دوچرخه‌سواری در تکه دهم پایتخت تدارک دیده شده است.

۱۰۶

درخت کهنسال چنار با سن بین ۳۹ تا ۸۲ سال در محور خیابان ولی‌عصر(عج) در منطقه ۱۲ بازدید شدند و همه موارد موثر بر تغذیه خاک درختان و راهکارهای تغذیه‌ای جدید برای آنها در نظر گرفته شد.

۲

همراه‌سرای جدید علاوه بر همراه‌سرای جوادالمنم و عماد توسط شهرداری منطقه ۶ ساخته خواهد شد.

۱۹

رشته‌کمانل مدفون در منطقه ۱۱ به طول ۱۶ هزار متر و ۶ هزار متر ارتباط از جمله چگونگی افزایش دامنه لغات به‌عنوان ابزار ارتباطی را آموزش می‌دهد. علاقه‌مندان برای دسترسی به این کارگاه‌ها می‌توانند به صفحه مجازی فرهنگسرا به نشانی farhangsara_sarv@ مراجعه کنند.

توزیع بسته‌های بهداشتی بین کودکان کار شهر تهران

معاون حمایت های اجتماعی سازمان رفاه، خدمات و مشارکت های اجتماعی شهرداری تهران از توزیع ۱۲۰۰ بسته بهداشتی و ۲۵۰۰ بسته های تحصیلی بین کودکان کار و خیابان کار و سطح شهر و مراکز پرتو خبر داد. سعید شرف دوست افزود: بسته های بهداشتی و تحصیلی در راستای افزایش سطح دانش و آگاهی و کمک به کودکان کار و کودکان مراکز پرتو و ارتقای سطح سلامت دانش آموزان تهیه و تدارک دیده شد.

یکی از گروه‌های هدف سازمان کودکان کار و خیابان هستند و همواره این یکی از دغدغه های این سازمان است.

مراکز پرتو تحت پوشش سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران با هدف دفع‌ال از حق تحصیل و آموزش و حرفه آموزشی کودکان کار و خیابان تأسیس شده و با مشارکت سازمان‌های مردم نهاد اداره می‌شود.

آخر ویژه

تکمیل نورپردازی بنای تاریخی مهمانسرای ۹ ساله دانشگاه امام علی(ع)

رئیس اداره زیباسازی منطقه ۱۱ تهران گفت: «عمارت تاریخی مهمانسرای ۹۰ساله دانشگاه امام علی(ع) در محدوده حصار ناصری، پس از پایان مرمت، از سوی اداره زیباسازی نورپردازی شد.» «سکسان بیات» گفت: «پیش از این، عملیات مرمت بنای تاریخی مهمانسرای دانشگاه امام علی(ع) که به ثبت ملی نیز رسیده، انجام شده بود و اکنون به منظور اجرای طرح‌های احیای حیات شبانه و نیز زیباسازی سیما و منظر شهری نورپردازی این عمارت با استفاده از ۱۵ پروژکتور استاندارد مکان‌های تاریخی انجام شد.»

او افزود: «در عملیات مرمت مهمانسرای تاریخی دانشگاه امام علی(ع) که در دوره پهلوی اول ساخته شده و در محدوده حصار ناصری و میدان حر (باغشاه) قرار دارد، جداره و سرستون‌های این بنا با استفاده از نظر متخصص و کارشناسان مرمت ابنیه تاریخی ترمیم شد.» به گفته بیات، بنای تاریخی این مهمانسرا که در حال حاضر محل استقرار کادر دانشگاه افسری است، سرستون های فاخر ، تزئینات و آجرکاری‌های زیبایی دارد که به لحاظ معماری و تاریخی ارزشمندند.»

برگزاری کارگاه‌های مجازی هوش زبانی در مدرسه زندگی

کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های هوش زبانی با هدف توانمندسازی رنترای شهروندان با همکاری موسسه خیریه «لطیف مهر مانی» در فضای مجازی فرهنگسرای سورو برگزار شد.

به گزارش همشهری، در این کارگاه‌ها «بره‌سادات عبداللهی مقدم» متخصص روان شناسی بالینی، مهارت‌های لازم برای افزایش ارتباط از جمله چگونگی افزایش دامنه لغات به‌عنوان ابزار ارتباطی را آموزش می‌دهد. علاقه‌مندان برای دسترسی به این کارگاه‌ها می‌توانند به صفحه مجازی فرهنگسرا به نشانی farhangsara_sarv@ مراجعه کنند.

شهروندان محلّه معتقدند که در موضوع نظافت شهری مردم و مسئولان در حق هم کوتاهی می‌کنند

مشکل مزمن دو طرفه

بهاره خسروی

رعایت نظافت و بهداشت شهری و محیط‌زیست یکی از موضوعات پرتکرار

زندگی شهروندی است. به‌ویژه در روزهای شیوع بیماری «کووید - ۱۹» که مردم و مسئولان شهری باید بیش از همیشه برای پیشگیری و در امان ماندن از این بیماری هشیار باشند. هرچند، با توجه به تغییر رویکرد فعالیت‌های مجموعه مدیریت شهری، از نهادهای صرفاً خدماتی به نهادهای فرهنگی و اجتماعی و همچنین استمرار دوره‌های آموزش شهروندی در سراسرهای محله و رسانه‌ها و نیز برپایی جشنواره‌های متعدد فرهنگی و اجتماعی، تاکنون باید اهمیت قرار دادن زباله‌ها در مخازن جمع‌آوری پسماندهای خشک و تر میان شهروندان کاملاً نهادینه می‌شد، اما رعایت نکردن بهداشت شهری و رها کردن زباله در کوچه، خیابان و جوی‌های آب و بی‌نظمی در لایروبی نهرها و جمع‌آوری زباله همچنان پیشتاز مشکلات شهری است. محله هفت‌چنار، در تکه دوم پایتخت، یکی از محله‌هایی است که اهالی

آن از عملیات لایروبی و جمع‌آوری

دیر هنگام زباله‌ها گلایه دارند.

به همین بهانه، راهی

هفت‌چنار شدیم و

پای درد دل اهالی

این محله نشستیم

و از مدیر اداره

خدمات شهری

هم علست را جویا

شدیم»

انباشت زباله در نهرهای کانیو

«رعایت بهداشت و نظافت شهری موضوعی دوسویه است. باید با فرهنگسازی به جایی برسیم که مردم زباله‌هایشان را در جوی آب و کانال‌ها نریزند. به‌ویژه در این روزهای کرونایی که حجم تولید زباله‌های خطرناک، مانند دستکش و ماسک، بیشتر از همیشه است و باعث انتقال بیماری به دیگران می‌شود.»

«محمدرضا امامی» از اهالی خیابان شهید عابدین نوری (گلستانی) در محله هفت‌چنار اینها را می‌گوید و ادامه می‌دهد: «علاوه بر رعایت بهداشت از سوی مردم، اداره خدمات شهری هم باید عملیات پاکسازی و لایروبی نهرها را به‌موقع انجام دهد. برای مثال، نهرهای خیابان گلستانی از شکل کنایی به نهرهای کانیوی تبدیل شده‌اند و با توجه به پوشیده بودن و دیده نشدن زباله‌ها بیشتر نیاز به لایروبی دارند. به‌خصوص که نهرهای این محدوده شیب لازم را ندارند تا زباله‌ها با جریان آب حرکت کنند. به همین دلیل، زباله‌ها در جوی‌ها باقی می‌مانند و کندی عملیات لایروبی و جمع‌آوری زباله هم باعث انباش شدن آنها و انتشار بوی آزاردهنده می‌شود. وضعیت بسیاری از کوچه‌پسکوبه‌های هفت‌چنار همین است.» امامی در بخش دیگری از صحبت‌هایش به رعایت نشدن بهداشت از سوی اهالی هم اشاره می‌کند و می‌گوید: «مردم هم باید بیشتر دقت کنند و برای حفظ سلامتی خودشان هم که شده، زباله‌ها را داخل مخازن بگذارند. البته در کنار این موضوع، باید نظافت و شست‌وشوی مخازن به‌موقع انجام شود تا مردم رغبت کنند زباله‌هایشان را در مخزن‌ها بگذارند.»

لایروبی تقاطع نهرها در خیابان مرزی

خیابان رنجبر یا به قول قدیمی‌های تکه دهم پایتخت، رودخانه که میان ۲ محله هفت‌چنار و سلیمانی تقسیم شده است، یکی از بخش‌های پرتردد منطقه ۱۰ است. آب نهرها و کانال‌های زیرزمینی و فاضلاب‌ها از شمال به جنوب و محله‌های همجوار به خیابان رنجبر منتهی می‌شود. یکی از معضلات هفت‌چنار همین خیابان رنجبر است که به دلیل پذیرا بودن همه آب‌های زیرزمینی منطقه اغلب دچار آبرفتگی و نبعات ناشی از لایروبی نامنظم می‌شود. «احمد احمدیان» از دیگر همسایه‌های ما در محله هفت‌چنار با اشاره به این نکته

می‌گوید: «به واسطه رودخانه قدیمی در خیابان رنجبر در این خیابان مسیل داریم و آب نهرهای منطقه به آن سرریز می‌شود تا راهی نهر فیروزآبادی شوند. در این محدوده، عملیات لایروبی نهرها بسیار دیربهدیر اجرا می‌شود. به‌ویژه در تقاطع‌ها که زباله‌ها روزهای متمادی پشت هم انبار می‌شوند. این شرایط فضای زشت و مسمّم‌کننده‌ای ایجاد می‌کند. حتی اگر در خانه هم باشیم بوی زنده‌ای به مشام می‌رسد.»

احمدیان معتقد است برخی مواقع مردم و مسئولان شهری در حق هم کوتاهی می‌کنند؛ مردم با بی‌تفاوتی و رها کردن زباله‌ها در کوچه و خیابان و مسئولان با کندی کار. در صورتی که هر دو طرف می‌توانند با برنامه‌ریزی مدون و رسیدگی به‌موقع، بهداشت شهر را حفظ کنند.

استمرار عملیات جمع‌آوری زباله

جمع‌آوری زباله‌ها رهاشده در نهرهای روباز در کوچه حسین‌پور و کوچه‌های اطراف آن در محله هفت‌چنار از دیگر مشکلات زیست‌محیطی است که اهالی به آن اشاره می‌کنند. عده‌ای از اهالی معتقدند با توجه به شرایط موجود، تعداد دفعات جمع‌آوری و لایروبی نهرها باید بیشتر از گذشته باشد. «علی‌اکبر میرمحمدی» از اهالی کوچه حسین‌پور در ادامه صحبت‌های همسایگان اضافه می‌کند: «نهرهای این کوچه فرسوده و قدیمی است. بد نیست در برنامه‌های شهری و اجرای طرح‌های کوچک‌مقیاس، قبل از هر چیزی برای تأمین سلامتی اهالی ابتدا نهرهای کوچه بهسازی شود. نکته مهم‌تر، افزایش دفعات جمع‌آوری زباله‌هاست، چراکه «کووید - ۱۹» شوخی‌بردار نیست و با کوچک‌ترین غفلت، ویروس مرگبار منتشر می‌شود. بی‌توجهی به جمع‌آوری ماسک‌ها، دستکش‌ها و اقلام بهداشتی استفاده و رهاشده، آسیب‌های جبران‌ناپذیری در پی خواهد داشت.»

کرونا و کمبود کارگر

در این روزهای کرونایی، علاوه بر پزشکان و کادر درمان، فعالیت پاکبان‌ها هم نسبت به گذشته سخت‌تر شده است. این امکان وجود دارد که با کوچک‌ترین بی‌احتیاطی هنگام جمع‌آوری زباله‌ها، به بیماری «کووید - ۱۹» مبتلا شوند. به گفته دبیر شوراییاری محله هفت‌چنار، یکی از دلایل فواصل زمانی طولانی عملیات لایروبی نهرها و جمع‌آوری زباله‌ها کمبود نیروی انسانی است، او توضیح می‌دهد: «برای رفع بوی بد نهرها و لایروبی آنها و جمع‌آوری زباله‌ها خیلی پیگیری کردیم و به اداره خدمات شهری منطقه ۱۰ هم رفتیم، اما پاسخ به ما

یک جمله بود: کمبود کارگر به دلیل محدودیت‌های کرونایی.»

به گفته «حسن کریمی»، هرچند نیروی‌های خدمات شهری باید به وظایف خود در قبال نگهداشت و پاکیزگی شهر عمل کنند، اما فرهنگ حفظ بهداشت شهری و قراردادن زباله‌ها در داخل مخازن باید میان آنها نهادینه شود. مردم نباید با بی‌تفاوتی و رها کردن زباله‌ها در گوشه و کنار شهر کار پاکبان‌ها را در این روزهای سخت و حساس چند برابر کنند. حفظ سلامتی برای همه افراد مهم است.

پاسخ
مسئول

حسین شیرازی

رئیس اداره
خدمات شهری
منطقه ۱۰
فقط کافی
است تماس
بگیرید

بعد از شنیدن گلایه و دغدغه اهالی هفت‌چنار به سراغ رئیس اداره خدمات شهری منطقه ۱۰ می‌رویم تا ببینیم ماجرای خدمات و فعالیت‌های این اداره

در این محله قدیمی و تاریخی از چه قرار است. رئیس اداره خدمات شهری از شناسایی ۳ نقطه

آسیب‌پذیر و محل انباشت زباله در ناحیه یک که محله هفت‌چنار هم در آن واقع شده، خبر می‌دهد و می‌افزاید: «مشکلات محله هفت‌چنار حتماً پیگیری می‌شود. در حال حاضر هم ۲ محور آسیب‌پذیر را در ناحیه یک، در خیابان‌های رنجبر و گلستانی، شناسایی کرده‌ایم تا برای رفع مشکلات مربوط به خدمات شهری آن، در اسرع وقت با اعزام نیرو، عملیات لایروبی نهرها و جمع‌آوری زباله انجام شود.»

همچنین «حسین شیرازی» از اهالی دعوت کرد تا در صورت بروز هر مشکل در حوزه خدمات و نگهداشت نهرها، حتماً موضوع را به اداره خدمات شهری منتقل کنند تا در کوتاه‌ترین زمان برای رفع مشکل و جلب رضایت شهروندان اقدامات لازم انجام شود.

معاون شهردار منطقه ۱۲ از راهکارهای ارتقای کیفیت زندگی می‌گوید

مشارکت‌اهالی؛

روز آسایش محله

فاطمه عسگری نیا

توسعه زندگی شهری، با افزایش ساخت‌وساز بناهای سربلک‌کشیده، گسترش محله‌ها و به دنبال آن افزایش روزافزون جمعیت شهری پیگیری می‌شود؛ جمعیتی که بهره‌مندی از زندگی شهری ایده‌آل را حق شهروندی خود می‌دانند. کارشناسان شهری معتقدند از آنجا که شهر

مجموعه به هم پیوسته‌ای از علل و عوامل انسانی است که مانند حلقه‌های زنجیر به یکدیگر پیوسته‌اند، بهبود و ارتقای کیفیت زندگی شهروندی جز در سایه مشارکت شهروندان در اداره امور شهر امکان‌پذیر نیست. درست است سازمان‌های خدمات‌رسان موظف به تأمین امکانات رفاهی و خدماتی به شهروندان هستند، اما واقعاً سهم شهروندان در ارتقای کیفیت زندگی خودشان چقدر است؟ جواب این سؤال را «مصطفی

حسینی کومله» معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری منطقه ۱۲، در گفت‌وگو با همشهری محله می‌دهد.

مصطفی حسین کومله معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری منطقه ۱۲

شهری تمیزتر با مشارکت مردم

از تجارب جلب مشارکت مردم در فعالیت‌های اجتماعی و حفظ هویت تاریخی که بگذریم باید اعتراف کنیم که حال خوب بازار تهران، مخصوصاً راسته بازار کفایش‌ها، کارنامه درخشان دیگری از اعتماد و باور مدیریت شهری به شهروندان است. راسته کفایش‌ها همواره یکی از شلوغ‌ترین، کثیف‌ترین و پرترددترین راسته‌های بازار تهران بود که همیشه در و دیوار ریخته و ظاهر پریشان آن نوبی ذوق شهروندان و حتی گردشگران می‌زد. اما از وقتی پوشش «سست به کار شویم» پایش به این راسته باز شد و مجریانش دست رفاقت با کاسبان و بازاریان دادند، راسته کفایش‌ها هر رختی نو بر تن کرد. حالا هم چهاره‌پایش زیبا شده، هم ردی از ترک‌ها و ریختگی‌ها در سقف راسته دیده نمی‌شود و کاسبان و اهالی این راسته بیشتر از گذشته خوششان به آن است.

کمپین چراغ‌های روشن لاله‌زار

هر روز که می‌گذرد شهرداری منطقه ۱۲ تلاش می‌کند به سهم مشارکتی مردم در نگهداشت شهر بیفزاید، دلپیش هم دستاوردهای خوب آن است. اگر سری به لاله‌زار بزنید، می‌بینید چطور شهروندان و شهرداری در تعامل و همراهی با هم چهره در هم ریخته این خیابان را سروسامان داده‌اند. وقتی کمپین چراغ‌های روشن لاله‌زار کلید خورد، کسی باورش نمی‌شد اهالی خیابان در روشن کردن این چراغ‌ها از هم سبقت بگیرند. معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری منطقه ۱۲ با این توضیح می‌گوید: «کمپین چراغ‌های روشن خیابان لاله‌زار که شروع به کار کرد، نخستین چراغ‌های مرمتی و جدا‌سازی را مردم روشن کردند و بعد از این بود که ما شاهد روشن شدن چراغ‌های بعدی بودیم. به‌طوری که تا الان با اجرای پروژه‌های جدا‌سازی شده شاهد هستیم ۶ چراغ در خیابان روشن شده است. با جلب مشارکت مردم، دیگر خبری از واگذاری پروژه‌ها به پیمانکاران، اتلاف وقت و سرمایه شهری نیست؛ مردم هم مجری هستند هم محافظ داشته‌های ارزشمندشان.»

بهبود کیفیت زندگی شهروندان و زیست‌پذیری محله‌ها بالاترین هدف توسعه و مدیریت شهری است. معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری منطقه ۱۲ تهران با تأکید بر این سخن می‌گوید: «تحقق این مهم در گرو جلب مشارکت شهروندان است.»

شهرداری منطقه ۱۲ با این رویکرد طی دو سال گذشته موفق شده تا گام‌هایی مهم و اساسی در مسیر ارتقای کیفیت زندگی شهروندان در ابعاد مختلف شهری و اجتماعی بردارد. «مصطفی حسینی کومله» می‌گوید: «شهرداری در مرحله نخست اجرای برنامه ارتقای کیفیت زندگی شهروندان، بعد از نیازسنجی‌های محلی، برای اجرای طرح‌ها و برنامه‌های متنوع در دو بخش توسعه کالبدی و غیرکالبدی منطقه گام برداشت. در این مرحله، اجرای پروژه‌های شهری با محوریت ارتقای کیفیت عرصه عمومی با محوریت شهرداری صورت پذیرفت.

ارتقای کیفیت حیات شبانه شهر

منطقه ۱۲ یکی از مناطق تاریخی با جاذبه‌های گردشگری فراوان است که به واسطه قرار گرفتن در مرکزی‌ترین نقطه شهر و همجوار با مراکز اقتصادی بزرگ پایتخت همواره زیبایی‌های آن در هیاهوی زندگی روز گم می‌شد. اما از روزی که شهرداری منطقه در قالب طرح‌های مشارکتی فرصتی را فراهم کرد تا مجالی برای دیدن این زیبایی‌ها زیر آسمان تاریک شب پیدا شود، حال و هوای زندگی در شلوغ‌ترین مراکز تهران رنگ و بوی دیگری به خود گرفت. مصداق این سخن دمیدن روح زندگی

کشف گنج‌های پنهان در تهران

است اگر این پروژه مشارکتی با بخش خصوصی به سرانجام نمی‌رسید، امروز نه تنها این بنا که بناهای همجوارش هم رو به نابودی رفته بودند. او با اشاره به تأثیر مثبت این بازآفرینی می‌گوید: «کشف‌لایه‌های تاریخی پنهان در مراحل مختلف بازسازی این بنای ارزشمند باعث شد تا امروز بناهای همجوار هم از سوی مالکان حفظ و ایده تخریب و ساخت‌وسازهای جدید جای خود را به ایده مرمت بناها بدهد.»

خانه اردیبهشت امروز مانند نگینی در عودلاجان می‌درخشد و در آینده نه چندان دور که میزبان هنرمندان و صاحب‌نظران عرصه هنر کشور است شادایی، سرزندگی و سلامت اجتماعی را برای همسایه‌های خود به ارمان خواهد آورد. از مرمت بناهای ارزشمند تاریخی تهران قدیم عودلاجان دانست. خانه‌ای در شمال خرابه‌های برازجان. آنجا که تا قبل از توفیق شهرداری منطقه و بخش خصوصی مخروبه‌ای بیش نبود و امروز به یکی از گنج‌های تاریخی منطقه تبدیل شده است. حسینی کومله در حالی از این بنای تاریخی ارزشمند به‌عنوان یکی از سرمایه‌های منطقه ۱۲ یاد می‌کند که معتقد

در مرحله دوم، هرچه بیشتر از شیوه برنامه‌ریزی بالا به پایین مدیریت شهری فاصله گرفت و به سمت جلب مشارکت شهروندی پیش رفت، به نتایج مطلوب‌تر و دلچسب‌تری در بخش ارتقای کیفیت زندگی شهروندان دست یافت.»

تغییر شیوه‌های مدیریت شهری در مسیر توسعه شهری با اتکا به مشارکت بخش‌های مختلف، دستاوردهای ارزشمندی هم برای شهرداری منطقه ۱۲ در داشت که به اذعان معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری منطقه تسریع در اجرای پروژه‌ها، صرفه‌جویی در هزینه‌ها و افزایش رضایت و تعلق خاطر شهروندان مهم‌ترین این دستاوردها بوده است. او می‌گوید: «مشارکت شهروندان در اجرای پروژه‌های شهری مبتنی بر نظر و سلیقه آنها، بستر نظارت مردمی بر روند اجرای طرح‌ها و نگهداشت آنها را به همراه داشته است؛ اتفاق مبارکی که مولود همدلی و همراهی مدیران شهری با مردم است.»

در خیابان‌های باب‌همایون و سی تیر به‌عنوان معبرهای تاریخی و زیبای پایتخت با مشارکت بخش خصوصی در شب‌های تهران است. معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری شهرداری منطقه ۱۲ در این باره می‌گوید: «احیای حیات شبانه در باب‌همایون و سی تیر که قبل از شیوع کرونا محل دورهمی‌های شاد و صمیمی شهروندان تهران و گردشگران پایتخت بود، ثابت کرد فضاهای شهری تهران واجد ارزش‌ها و جذابیت‌هایی است که در ساعات مختلف شبانه‌روزی می‌تواند منجر به حیات اجتماعی در شهر شود.»

تشلکل‌های مردم‌نهاد را محکم فشرديم و از ختران و فعالان اجتماعي خواستيم تا با ايستادن کنار ما به محافظت از محله‌ها در برابر آسیب‌های اجتماعي کمک کنند. نخستين قدم را هم با بهره‌برداري از مددسرای بانوان برداشتيم. جلب مشارکت بخش خصوصي برای کاهش آسیب‌های اجتماعي در منطقه خالی از لطف نبود، چراکه پای خیلی از ختران و فعالان اقتصادي را به منطقه ۱۲ باز کرد. و مقدمه‌ای شد برای برقم خوردن اتفاقات خوشايند بعدی که از جمله آنها می‌توان به راه‌اندازی مجتمع رویش با محوریت آموزش، اشتغال و سلامت در منطقه اشاره کرد. شهرداری منطقه همچنين با واگذاری ساختمان‌ها و فضاهایی که در اختیار داشت به کارآفرینان، ختران و فعالان اجتماعي کوشیده تا از حجم آسیب‌های اجتماعي منطقه بکاهد. نمونه بارزش ديگر هم مجموعه بهاران است که برای بازگشت به چرخه زندگی معتادان بهبودیافته، بستر اشتغال را فراهم کرده است. حسینی می‌گوید: «بخش قابل‌توجهی از تجهیزات منطقه ۱۲ در توضیح این بخش می‌گوید: «برای امکانات این مجموعه اجتماعي، اقتصادي، درمانی و فرهنگي را ختران تأمین کرده‌اند.»

بسیجیان مسجد امام حسین(ع) در طول یک سال گذشته در سنگر مقابله با شیوع کرونا ایستاده‌اند؛ یک روز با تهیه و توزیع آمیوه‌های طبیعی، روز دیگر با توزیع ماساد ضد عفونی کننده بین مردم شهر. قصه این همدلی آنها قصه عشق است که در مکتب بسیج آموخته‌اند

گزارش همشهری محله از فعالیت‌های داوطلبانه در روزهای کرونایی

بسیجیان در جبههٔ مقابله با کرونا

فاطمه عسگری نیا / بهاره خسروی / فاطمه حق جو

کرونا ناخوانده آمد و تمام حساب و کتاب‌های زندگی روزمره انسان‌ها را در هم پیچید و حالا تراژدی غمبار مرگ روزانه هزاران انسان را در دنیا کارگردانی می‌کند. دست از سرمان بر نمی‌دارد، مگر در سایه همدلی و همراهی همه با هم، همدلی از جنس آن همدلی‌هایی که همه با هم در دوران جنگ داشتیم، از جنس بسیج مردمی، نیروهای همیشه در صحنه‌ای که همواره در روزهای سخت پای کارند. چه در دوران ۸ سال جنگ تحمیلی، چه در مواقع بروز حوادث طبیعی و چه حالا که کرونا به یک اپیدمی تبدیل شده است. هفته بسیج بهانه‌ای شد برای روایت فعالیت‌های بسیجیان در روزهای بحران کرونا.

۲۸ اسفندماه سال گذشته بود که رهبر معظم انقلاب در فرمانی مهم به رئیس ستاد کل نیروهای مسلح دستوراتی را برای مقابله با شیوع کرونا صادر کردند. جوهر این دستور روی کاغذ خشک نشده بود که بسیجیان همیشه در صحنه پای کار آمدند؛ نیروهایی از جنس مردم، برخاسته از دل محله‌های کوچک و بزرگ شهر، گروهی در مساجد کار توزیع مواد ضد عفونی کننده را عهده‌دار شدند، عده‌ای هم خانه‌به‌خانه به پایش بیماران پرداختند، اهل دلان شهر هر کدام در گوشه‌ای از شهر دور هم جمع شدند و بساط دوخت ودوز ماسک را راه انداختند تا دست دلان را از بازار کوتاه کنند و قیمت‌های نجومی ماسک را بشکنند. عده‌ای هم دل به دریا زدند و در روزهای قرظینه به ضد عفونی کردن معابر شهری پرداختند.

آمیوه تازه برای بیماران کرونایی

بسیجیان مسجد امام حسین(ع) در خیابان مولوی از همان روزهای نخست پای کار آمدند. سن و سال برایشان هیچ معنا و مفهومی نداشت؛ پیر و جوان، جانباز و بازنشسته دور هم جمع شدند و با تهیه آمیوه‌های تازه برای بیماران کرونایی و کادر درمانی کاری کردند کارستان. «سین عزیز محمدی» عضو هیئت امنای این مسجد و یکی از بسیجی‌های قدیمی می‌گوید: «این مسجد و بسیجی‌هایش از همان ابتدای انقلاب پشتیبان نظام بوده و هستند و امروز در سنگری دیگر مشغول خدمتند». بسیجیان مسجد امام حسین(ع) در طول یک سال گذشته در سنگر مقابله با شیوع کرونا ایستاده‌اند؛ یک روز با تهیه و توزیع آمیوه‌های طبیعی، روز دیگر با توزیع مواد ضد عفونی کننده بین مردم شهر. قصه این همدلی آنها قصه عشق است که در مکتب بسیج آموخته‌اند.

تولید ماسک بر ای هم محله‌ای‌ها

شاید اگر حضور و مشارکت شبانه‌روزی بسیجیان نبود، بازار سیاه ماسک در آن روزهای ابتدایی شیوع کرونا هر روز سیاه و سیاه‌تر می‌شد. راه‌اندازی پویش‌های

تولید ماسک توسط بسیجیان، هر محله بازار را از وجود ماسک‌های متنوع و رنگارنگ اشباع کرد. مسجد پنبه‌چی، یکی از نخستین مساجد تهران بود که با همراهی و همکاری ۱۲۰ بسیجی خانم و آقای خود فقط در طول ۱۲ روز توانستند ۱۲۰ هزار عدد ماسک بهداشتی تولید و بین اهالی محله خود توزیع کنند. به گفته «مرتضی پنبه‌چی»، بسیجیان مسجد که تازه بعد از تولید ۱۲۰ هزار ماسک برای اهالی محله گرم کار شده بودند از پشت چرخ‌ها بلند نشدند و کار تولید ماسک را برای همشهری‌ها و هموطنان خود در مناطق محروم و حاشیه‌ای از سر گرفتند. او از بسیج به‌عنوان مدرسه عشق یاد می‌کند و می‌گوید: «اگر عشق در کار نباشد، احدی پای کار نمی‌آید. بسیجی عاشق است و از ابتدا درس عشق و خدمت به مردمش را فرا گرفته و به خاطر همین در مواقع بحرانی و حساس کشور پای

کار می‌آید»

بسیجیان مسجد حضرت ولی عصر(عج) نفس بخشدند

در میان همه فعالیت‌های داوطلبانه نیروهای مردمی بسیج در منطقه ۱۱، کار بسیجیان مسجد حضرت ولی عصر(عج) در نوع خود بی‌نظیر بود. در روزهایی که اغلب بسیجی‌ها پشت چرخ‌های خیاطی مشغول دوخت ودوز ماسک بودند، بسیجیان مسجد حضرت ولی عصر(عج) در محله حشمت‌الدوله با اهدای یک مخزن ۱۰ تنی به بیمارستان بهارلو به بیماران کرونایی بستری در این بیمارستان نفس بخشیدند. «سید محمد حسینی‌پناه»،

گسترده‌ی حضور نیروهای بسیجی در عرصه مقابله با کرونا در منطقه ۶ به حدی بود که یاد دوران جنگ افتادیم

جلب مشارکت خیران برای تأمین ملزومات زندگی حدود ۶ هزار خانوار نیازمند ساکن در منطقه کار آسانی نبود، اما وقتی بسیجیان شبکه یاران انقلاب دست در دست هم دادند، محقق شد

در کنار همه برنامه معمول که بچه‌های بسیجی سراسر کشور انجام دادند، یکی از کارهای متفاوت بسیجیان گروه جهادی الهادی تعمیر رایگان منازل سالمندان و خانواده‌های بی‌بضاعت محله هاشمی است

از اعضای هیئت امنای مسجد حضرت ولی عصر(عج) و بسیجی باسابقه این مسجد در محله حشمت‌الدوله، می‌گوید: «در روزهایی که سایه کرونا بر سر شهر افتاده و خیلی از مردم درگیر بیماری شدند، مراجعه بیماران به بیمارستان‌ها زیادتر شده است». او و همه دوستانش معتقدند: «کادر درمانی این روزها با از خودگذشتگی و تلاش شبانه‌روزی مشغول خدمت به بیماران و خانواده‌های آنها هستند. اما باید قبول کرد که برخی کالستی‌های سخت‌افزاری در بیمارستان‌ها کار این عزیزان را سخت می‌کند و لازم است خیران دست به کار شوند و کادر درمان را بر بخش یاری کنند».

مادران شهید پای چرخ‌های تولید ماسک

درست است در روزگار کرونایی تأکید همه بر قرنطینه، به‌خصوص برای گروه سنی سالمندان، و پرهیز از حضور در اجتماعات شلوغ است، اما وقتی این سالمند مادر شهید باشد و تا آخر عمر مهر بسیجی را بر پیشانی زده باشد، می‌تواند طاقت بیابرد و خانه بماند؟ مادر شهید محمودیان از جمله مادران شهیدی است که از ابتدای شیوع کرونا در پشت جبهه به کادر درمان کمک کرده است؛ کسی که معتقد است امروز باید در این سنگر از فرزند شهیدش را ادامه دهد. او با وجود

چشم‌های بی‌سو و دست‌های لرزانی که دارد چندین روز را پشت چرخ خیاطی نشست تا بسیجیان محله فروش تأمین ملزومات زندگی هم از ۶ هزار خانوار نیازمند ساکن در منطقه کار آسانی نبود، اما وقتی بسیجیان شبکه یاران انقلاب دست در دست هم دادند، محقق شد: «من هستم، بسجی هستم، بسجی هستم نیست.» راست می‌گوید. خستگی برای بسیجی معنایی ندارد. مصداق سخن او تمام بسیجیان فعال در جبهه مقابله با کرونا هستند؛ از پزشک بسیجی گرفته تا پرستار بسیجی، بسج یعنی برخاسته از میان مردم.

تعمیرات رایگان خانه‌های سالمندان

تنوع و تکثر خدمات و فعالیت‌های بسیجیان را در روزهای کرونایی می‌توان شاهد بود. نمونه‌اش اقدام جالب بسیجی‌های گروه جهادی الهادی؛ همان بچه‌های مسجد الهادی در منطقه ۱۰ که تعمیرات رایگان منازل سالمندان و نیازمندان را در محله هاشمی به عهده گرفتند. تاریخچه این گروه بسیجی را که ورق می‌زنیم به سال ۵۸ می‌رسیم؛ از همان روز که بنیانگذار انقلاب اسلامی فرمان تشکیل بسج را داد، به گفته «ناصر احدپور خاتقاه» مدیر سررای محله هاشمی، این مسجد در روزهای سختی مانند کوران جنگ تحمیلی، حوادث غیرمترقبه سیل و زلزله و... از کانون‌های فعال و پرشور مردمی برای فعالیت اجتماعی و مشارکتی بوده است. او می‌گوید: «مسجد الهادی یکی از پایگاه و مراکز اعزام به جبهه در تکه دهم پایتخت بود و حدود ۱۱۰ شهید از جوانان بسیجی محله هاشمی و این پایگاه تقدیم جنگ تحمیلی و دفاع از تمامیت ارضی کشور شدند».

بعد از جنگ هم فعالیت بچه‌های بسیجی این مسجد تعطیل نشد و بسته به نیاز روز جامعه، هر کدام از بچه‌ها گوشه‌ای از کار را به دست گرفتند. به پشتوانه همین بچه‌های بسیجی، یک گروه خیریه با جمعیتی بیش از ۵۰ نفر تشکیل شد تا هر کسی بر اساس توانایی و مهارت خود، بتواند برای حل مشکلات مردمی قدمی بردارد. با شیوع بیماری «کووید - ۱۹» و بحث نجات جان مبردم برای در امان ماندن از این بیماری، در کنار همه برنامه معمول که بچه‌های بسیجی سراسر کشور انجام دادند، یکی از کارهای متفاوت بسیجیان گروه جهادی الهادی تعمیر رایگان منازل سالمندان و خانواده‌های بی‌بضاعت محله هاشمی بود.

احدپور درباره روند اجرایی این برنامه توضیح می‌دهد: «محله هاشمی به نسبت سایر محله‌های منطقه ۱۰ بافت فرسوده‌تری دارد. اهالی ساکن در این محله اغلب از لحاظ تأمین هزینه‌های مالی در مضیقه هستند، بسیاری از آنها هم سالمند هستند و قدرت و توانایی پیگیری تعمیرخانه‌شان را ندارند. در این روزهای کرونایی هم پیدا کردن تعمیرکار مطمئن که پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کند، کار را برای همسایه‌های ما سخت‌تر می‌کرد. به همین بهانه، همراه جمعی از همین بچه‌های بسیجی مسجد، آنهایی که در کارهای ساختمانی دستی بر آتش دارند و متخصص کار هستند، تصمیم گرفتیم تا خانه نیازمندان محله را رایگان تعمیر و بازسازی کنیم. برای مثال، خانه فردی نیاز به جگکری دارد، پشت‌بام خانگی نیاز به ایزوگام دارد، یا همسایه‌ای نیاز به تأمین لوازم گرمایشی دارد، یا می‌خواهد از کارکرد دودکش خانه‌اش مطمئن شود، چاه خانگی‌اش گرفته، خانه‌ای نیاز به تعمیر تأسیسات برقی و گازی یا لوله‌کشی دارد. کارهایی از این دست را همه اعضای گروه انجام می‌دهند تا در این روزهای شیوع «کووید - ۱۹» و سرمای پاییزی و زمستانی، فرد نیازمند و یا سالمند دغدغه اوضاع نابسامان خانه‌اش را نداشته باشد». مدیر سررای محله هاشمی با اشاره به مشارکت و همراهی خیران در این کار خدایستاده افزود: «تمامی اجناس مورد نیاز تعمیرات از نسوی خیران گروه الهادی تهیه می‌شود. اولویت تعمیر با خانه سالمندان است و در زمان حضور در خانه‌ها برای تعمیرات، تمام پروتکل‌های بهداشتی رعایت می‌شود.»

تعمیرات رایگان خانه‌های سالمندان و فعالیت‌های متنوع و تکثر خدمات و فعالیت‌های بسیجیان را در روزهای کرونایی می‌توان شاهد بود. نمونه‌اش اقدام جالب مشارکت خیران برای الهادی؛ همان بچه‌های مسجد الهادی در منطقه ۱۰ که تعمیرات رایگان منازل سالمندان و نیازمندان را در محله هاشمی به عهده گرفتند. تاریخچه این گروه بسیجی را که ورق می‌زنیم به سال ۵۸ می‌رسیم؛ از همان روز که بنیانگذار انقلاب اسلامی فرمان تشکیل بسج را داد، به گفته «ناصر احدپور خاتقاه» مدیر سررای محله هاشمی، این مسجد در روزهای سختی مانند کوران جنگ تحمیلی، حوادث غیرمترقبه سیل و زلزله و... از کانون‌های فعال و پرشور مردمی برای فعالیت اجتماعی و مشارکتی بوده است. او می‌گوید: «مسجد الهادی یکی از پایگاه و مراکز اعزام به جبهه در تکه دهم پایتخت بود و حدود ۱۱۰ شهید از جوانان بسیجی محله هاشمی و این پایگاه تقدیم جنگ تحمیلی و دفاع از تمامیت ارضی کشور شدند».

فعالیت شبکه یاران انقلاب

کرونا در کنار تمام خسارات معنوی‌ای که به لحاظ فوت افراد مبتلا به شهرها و شهروندانشان وارد کرد، بنیه اقتصادی خانوارها را هم ضعیف کرد. تعطیلی خیلی از کسب و کارها باعث شد تا سرپرستان خانوارهای زیادی از کار بیکار شوند و اگر همدلی و همراهی بسیجیان با مردم نبود، گذران این روزگار برای جمعیت قابل توجهی از شهر امکان‌پذیر نبود. شبکه یاران انقلاب در منطقه ۶ از جمله گروه‌های متشکل از مردم بسیجی است که در این ایام به یاری نیازمندان منطقه ۶ آمدند. جلب مشارکت خیران برای تأمین ملزومات زندگی حدود ۶ هزار خانوار نیازمند ساکن در منطقه کار آسانی نبود، اما وقتی بسیجیان شبکه یاران انقلاب دست در دست هم دادند، محقق شد. به اذعان مردم ساکن در منطقه ۶، حضور پرشور و همیشگی نیروهای بسیجی در دوران شیوع موجب دلگرمی و افزایش نظریه اطمینان خاطر شهروندان شده است. ضد عفونی کردن معابر در راستای مقابله با کرونا از جمله اقدامات خوبی است که شهروندان منطقه ۶ را از یکی از عملکردهای مثبت بسیجیان این منطقه برمی‌شمارند و می‌گویند: «گسترده‌ی حضور نیروهای بسیجی در عرصه مقابله با کرونا در منطقه ۶ به حدی بود که یاد دوران جنگ افتادیم. همان همدلی، همان از خودگذشتگی و همان ابتکار». زنان بسیجی منطقه هم در این دوران برادران بسیجی خود را تنها نگذاشتند. گروه جهادی محیان فاطمه سلام‌الله علیها در کمتر از دو هفته در کارگاهی در مسجد جلیلی به دوخت ۵ هزار ماسک اقدام کرده است. چرخ خیاطی و ملزومات توسط بسیجیان تأمین شد. این ماسک‌ها توسط برادران بسیجی به سیاه فرستاده می‌شود. بعد از ضد عفونی و بسته‌بندی بین افرادی که توان اقتصادی‌شان کم است و بیمارستان‌های منطقه ۶ از جمله بیمارستان امام خمینی (ره) توزیع می‌شود.

بسیج به یاری مستأجران آمد

بسیجی که‌باشی برایت فرق نمی‌کند در چه جبهه‌ای خدمت کنی، فقط کافی است احساس کنی که گری از زندگی آسانی باز شده است؛ این معنای کامل بسیج است. درست است بخش قابل توجهی از نیروهای بسیجی در پایگاه‌های محلی سازماندهی شده‌اند، اما بسیج ادارات هم در روزهای کرونایی به یاری مردم هر منطقه و محله شتافته‌اند. فرمانده حوزه بسیج شهرداری منطقه ۶ می‌گوید: «نیروهای بسیجی منطقه از روزهای نخست شیوع کرونا در میدان مقابله حاضر بوده‌اند و تمام‌قد برای افزایش ضریب ایمنی و بهداشتی منطقه ایستاده‌اند». از مشارکت بسیجی‌ها در ضد عفونی کردن معابر شهری که بگذریم، بسیجیان شهرداری منطقه ۶ تهران امسال حواسشان حساسی جمع بود تا میزبان سالمندان منطقه که این روزها کمتر از هر زمان دیگری موفق به دیدار فرزندانشان می‌شوند به واسطه برخی مشکلات دچار استرس شوند. او می‌گوید: «بسیجیان شهرداری منطقه ۶ در طول این یک سال با مراجعه به خانه سالمندان و خانواده شهیدا تعمیرات مورد نیاز خانه‌هایشان را انجام داده‌اند و به پهنانه هفته بسج این طرح با سرکشی به خانه ۱۸ شهید و بررسی نواقص مجدداً اجرا خواهد شد.» البته خدمات و فعالیت‌های بسیجیان منطقه ۶ به آنچه گفته شد خلاصه نمی‌شود و دستگیری از مستأجرانی که در این ایام بیکار شده و نان آور خانه بوده‌اند از دیگر اولویت‌های بسیجیان شهرداری منطقه ۶ بوده و است.

دیدار با رزمنده دیروز و فرمانده امروز بسیج محله هلال احمر که به مقابله با آسیب‌های اجتماعی برخاسته است

خانوادگی یک گردان بودیم!

فاطمه عسگری نیا

از اهالی قدیمی محله هلال احمر است. تمام عمرش را در کوچه‌پس‌کوچه‌های این محله سپری کرده. قد کشیده و قصه‌های محله را از قصه ساختمان‌هایش بگیرد تا آدم‌هایش، موبه‌موه در سینه دارد. «حاج احمد ابراهیمی»، یکی از شخصیت‌های با معرفت محله است که با وجود شرایط جسمی و جانباز بودنش، هوای اهالی محله را دارد؛ از بچه‌های قد و نیم‌قد محله که مبدا اسیر اعتیاد شوند تا جوان‌هایی که نیاز به دستگیری دارند برای ساختن آینده‌شان. حاج احمد از گذشته تا امروز در محله هلال احمر بوده و به قول اهالی محله، حکم متعهد محله را دارد. او برادر شهید است و امروز مهم‌ترین خیابان محله عباسی به نام برادر شهید او زینت یافته است.

حاج احمد ابراهیمی که این روزها

مسئول پایگاه بسیج مرصوص

در مسجد صاحب‌الزمان(عج)

محله هلال احمر است، همه

تلاشش را می‌کند تا این پایگاه

بسیج هویت اصلی خود را در

محله حفظ کند.

روزگار دوردست محله را خوب به یاد دارد؛ از وقتی زمین‌های اینجا بیشتر خاکی بود و کوچه‌پس‌کوچه‌ها به شکل و شمایل امروزی چیده نشده بودند. حاج احمد ابراهیمی می‌گوید: «محله ما نزدیک به بازار میوه و تره‌بار بود. از طرف دیگر، در آن روزگار کسب و کاری نبود که اهالی محله در آن مشغول شوند. به خاطر همین، از سر تا ته محله طوافی‌ها به ردیف می‌ایستادند. هر طوافی جا و مکان خودش را داشت و کسی حق نداشت مثلاً جای ممد طوافی یا ذبیح طوافی بایستد. بخش عمده دیگر اهالی

محله هم کارگران ساختمانی بودند که تابستان و زمستان تا زانو در حوضچه‌های برادر بودند، برای درست کردن عمارت‌های دیگر. حاج احمد و خانواده‌اش در انتهای خیابان عباسی زندگی می‌کردند. «خیابان جعفری امروز، قدیم‌ها باغ بود. ما در انتهای خیابان عباسی در یک کوچه که ۳ خانوار ساکنش بودند، زندگی می‌کردیم. روزی که برای سرشماری آمدند، اسم کوچه را ابراهیمی گذاشتند.» این خانواده هشت‌نفره در کنار هم به زندگی ادامه می‌دهند؛ پدر و مادر به همراه ۶ فرزند پسر: «۶ برادر شر و شور و همگی انقلابی؛ هم در فعالیت‌های قبل از انقلاب مشارکت جدی داشتیم؛ هم در دوران جنگ. همین که جنگ شد همه برادرها همراه پدر به مناطق جنگی رفتیم.» همین‌طور که ریزیز می‌خندد، می‌گوید:

هدف از تشکیل پایگاه‌های بسیج مساجد در محله‌ها، ساماندهی

امور هر محله بود؛ از رسیدگی به نیازمندان گرفته تا دستگیری

از جوانان و نجات آنها از مهلکه‌های آسیب اجتماعی

«خود ما یک گردان بودیم. حیف که هیچ وقت با هم در یک منطقه جنگی مشترک نبودیم و گرنه خاطره‌های زیبایی به یادگار می‌ماند.»

تمام فعالیت‌هایشان را در همین مسجد قدیمی محل دنبال می‌کردند که حالا نامش مسجد عتیق است. «اینجا پایگاه اصلی محله بود. بچه‌انقلابی‌ها جمع می‌شدند، اعلامیه‌های امام(ره) را بین هم تقسیم می‌کردند. در دوران جنگ هم تمام فعالیت‌های پشت جبهه و حمایت از رزمندگان در این مسجد دنبال می‌شد.» هنوز هم مسجد صاحب‌الزمان همان جایگاه و ارزش را در سایه فعالیت مستمر پایگاه بسیج مرصوص دارد. احمدی به‌عنوان فرمانده پایگاه می‌گوید: «هدف از تشکیل پایگاه‌های بسیج مساجد در محله‌ها، ساماندهی امور هر محله بود؛ از رسیدگی به نیازمندان گرفته تا دستگیری از جوانان و نجات آنها از مهلکه‌های آسیب اجتماعی.»

حواسمان به نیازمندان محله هست

فرمانده پایگاه بسیج مرصوص حواش به همه چیز هست: «ما در نقطه‌ای از شهر زندگی می‌کنیم که مردم از لحاظ اقتصادی متوسط رو به پایین هستند. خیلی از خانواده‌ها این روزها در تأمین نیازهای زندگی در مانده شده‌اند و شرایط شیوع ویروس کرونا هم این وضعیت حاد را شدیدتر کرده است. در پایگاه بسیج مرصوص خوشبختانه جمعی از خیران و اهل دل دور هم جمع شده‌اند و سعی می‌کنیم همه با هم کمک‌هایی که روی هم می‌گذاریم کمی هم به دستگیری از نیازمندان محله بپردازیم.»

هر محله یک درماتک

روحیه بسیجی حاج احمد باعث می‌شود تا همیشه در صحنه باشد، حتی در این روزهای گرمایی که همه توصیه می‌کنند به خاطر شرایط جسمانی در خانه بماند. هر چند که دل او طاعت نمی‌آورد. او مدتی پیش با همکاری خیران و اهالی محله با راه‌اندازی یک کارگاه تولیدی زمینه تولید ماسک‌های بهداشتی را فراهم کرد و بعد از تولید این ماسک‌ها آنها را به رایگان در محله بین اهالی توزیع کرد. حالا هم به جد دنبال ایجاد مراکز بستری و درمانی محلی و مسجدمحور در تهران است. او می‌گوید: «طرح هر مسجد؛ یک درمانگاه را به وزارت بهداشت ارائه کرده‌ام و معتقدم اگر در هر محله یک درمانگاه مجهز به امکانات بستری بیمارانی باشیم، کافی است وزارت بهداشت هم به میدان بیاید و از فضاهای خالی مساجد در این برهه زمانی استفاده کند.» او ادامه می‌دهد: «در هر محله پرستاران بازنشسته، نیروهای داوطلب امدادی دوره‌دیده و پزشکان داوطلب داریم که حاضرند در کمک به کار درمان در این بخش به میدان بیایند.»

نجات یک انسان؛ نجات یک جامعه

همین‌طور که با حاج احمد درباره مشکلات محله و جوانان آن حرف می‌زنیم، بانوی جوانی از سحر اعتیاد به مسجد محله پناه می‌آورد و از حاجی می‌خواهد زمینه بستری شدنش را در یکی از کمپ‌های ترک اعتیاد فراهم کند. این نخستین بار نیست که جوانان اسیر در دام اعتیاد محله برای رهایی از این بلا خانمانسوز به حاج احمد پناه می‌آورند. او می‌گوید: «تاکتیبون بالغ بر ۳۰ نفر از جوانان گرفتار اعتیاد را درمان کرده‌ایم. بهبود یافته‌ها مدتی طولانی برای شرکت در دوره‌های آموزشی معنادان گمنام به مسجد می‌آمدند،

به مناسبت روز جهانی معلولان پای صحبت‌های نخستین دختر نابینای فارغ‌التحصیل از هنرستان موسیقی نشستم

کاش به ما اعتماد کنند!

مقصومه حق‌جو

نخستین دختر نابینای فارغ‌التحصیل از هنرستان موسیقی دختران است که توانست باساز تخصصی سنتور وارد این هنرستان شود. خرداد ۱۳۷۱ به دنیا آمده و از همان کودکی به موسیقی علاقه داشته است. نابینایی مادر زاد اجازه نمی‌داد از چشم‌هایش برای خواندن نت استفاده کند، اما او از گوش‌هایش برای شنیدن ضرب‌آهنگ و ریتم کمک گرفت و توانست شنیده‌هایش را روی کیبورد اجرا کند. دوران دبستان با نت‌خوانی آشنا شد و در ۹ سالگی آموختن پیانو را آغاز کرد. بعد از یادگیری تئوری موسیقی و زمانی که ۱۲ ساله بود به سمت یادگیری گیتار رفت. ارغوان حمسی در حال حاضر فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشدساز سنتی از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران است. او در حال حاضر در انجمن علمی و آفرینش‌های هنری معلولان ایران در منطقه ۶ هم عضویت دارد. این دختر باره‌اد طی این سال‌ها در جشنواره‌های متعددی شرکت کرده و مقام آورده است. با او درباره فعالیت‌های هنری‌اش گپ‌وگفتی داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

علاقه به فعالیت‌های هنری از چه زمانی در شما شکل گرفت؟

از آنجا که ساز سنتور نیاز به دیدن مضراب و نت‌خوانی دارد، چطور از پس یادگیری این‌ساز برآمدید؟

منابع مکتوب برای من به‌عنوان نابینا وجود نداشت و مجبور بودم همه‌چیز را شنیداری یاد بگیرم. به همین دلیل، یادگیری‌ساز برای من سخت بود، اما باساز ارتباط گرفتم و موفق شدم. هنوز هم امکانی برای نابینایان در این زمینه فراهم نشده است. **« زمان تحصیل با چه مشکلاتی مواجه بودید؟** چون نمی‌توانستم مثل بقیه همسالانم کتاب بخوانم، هم‌کلاسی‌ها و گاهی پدر و مادرم کتاب‌ها و نت‌های موسیقی را برایم می‌خواندند. بعدها که قصد داشتم به دانشگاه بروم هم با مشکلات بسیاری مواجه بودم چون کتاب‌های کنکور هنر برای من به‌عنوان یک نابینا وجود نداشت، نه کتاب گویا و نه کتابی با خط بریل. در هر حال، بعد از تلاش‌های مستمرم دانشجو شدم و پس از گرفتن مدرک کاردانی به دانشگاه هنر رفتم. مدرک کارشناسی‌ام را هم از همان دانشگاه دریافت کردم. به‌تازگی در مقطع کارشناسی ارشد هم در رشته نوازندگی ساز ایرانی فارغ‌التحصیل شده‌ام. همیشه دلم می‌خواست دکتری از موسیقی بخوانم، اما مقطع دکتری این رشته، در کشور ما وجود ندارد. به همین دلیل، برای ادامه تحصیل در خارج از

کشور اقدام کرده‌ام، اما توانستم پذیرش بگیرم. **« بعد از ورود به هنرستان در جشنواره‌های مختلفی حضور داشتید. از این جشنواره‌ها و مقام‌هایی که به دست آوردید، بگویید.**

جشنواره دانش‌آموزی «آوا مهر» نخستین جشنواره‌ای بود که سال ۱۳۸۶ در آن شرکت کردم و نوازنده برتر شدم. سال بعد از آن در جشنواره «معلولان مهرآوا» هم مقام نخست کشوری نوازندگی سنتور را کسب کردم. سال ۱۳۸۹ اجرای جنبی در جشنواره بین‌المللی فجر را برعهده داشتم، البته آن سال اجرا رقابتی نبود. در جشنواره «شمسه ۱» که سال ۱۳۹۰ برگزار شد هم جایزه ویژه گرفتم.

سال ۱۳۹۱ در دومین جشنواره نابینایان «صدای سپیده» در بخش‌ساز ایرانی به‌صورت مشترک با آقای مهدی الساق مقام نخست را کسب کردیم. در همان جشنواره از گروه ارغوان که یک گروه پاپ است به‌عنوان یکی از گروه‌های ویژه در جشنواره ششم شهرداری تهران تقدیر و به‌عنوان گروه سوم انتخاب شدیم. البته ناگفته نماند که سرپرستی گروه ارغوان را هم که همه نوازندگان آن نابینا هستند برعهده دارم. در این سال در جشنواره «شمسه ۲» هم گروه ما و گروه سنتورنوازان که یکی از نوازندگانم بودم، تقدیر شد. ۴ سال بعد در فستیوال موسیقی معلولان که در کشور هند برگزار می‌شد تکنوازی کردم. اجرای برنامه در فستیوال معلولان در کشور تونس، با گروه نوای جم هم آخرین برنامه‌ای بود که در آن شرکت کردم.

« در حال حاضر به چه کاری مشغولید؟

شیوع کرونا باعث شده هیچ اجرایی نداشته باشم، بنابراین تدریس را هم به نابینایان و بیناییان به‌صورت آنلاین دنبال می‌کنم. با توجه به اینکه قبلاً توضیحاتی در مورد نت‌ها به من داده شده، نت‌ها را بلدم و هنرچوها را به کتاب‌های نت‌خوانی ارجاع می‌دهم. با توجه به توضیح من و کتاب‌هایی که دارند، آموزش می‌بینند. زمانی که هنرجوی حضوری داشتم هم با لپ‌تاپ و نرم‌افزار نت‌ها را به هنرچوها نشان می‌دادم تا اشتباهی پیش نیاید.

« به نظر شما شهرداری چه اقداماتی باید برای نابینایان انجام بدهد؟

مناسب‌سازی معابر در اولویت شهرداری باشد. مناسب‌سازی نشدن همه معابر عمومی و بانک‌ها و... نابینایان را با مشکل مواجه کرده و تردد را اکثر مکان‌ها، اصلاً مقدر نیست. در مواردی هم که مناسب‌سازی انجام شده، سنگفرشی که مخصوص نابینایان جاگذاری شده به جای اینکه ما را در مسیر مستقیم و بدون مانع قرار بدهد، ما را با داربست و تیرهای برق مواجه می‌کند. این را هم بگویم که خیلی دوست دارم شهرداری منطقه کتابخانه‌ای با کتاب‌های گویا و خط بریل احداث می‌کرد تا ما هم بتوانیم مثل دیگر افراد صاحب کتابخانه مخصوص خود باشیم.

علاوه بر این، کاش شهرداری‌ها با به کارگیری هنرمندان معلول در فرهنگسراها برای تدریس رشته‌های هنری از ما حمایت کنند. قبلاً به یکی از فرهنگسراها مراجعه کردم و حتی برای تدریس امتحان دادم و بعد از تشویق و تایید گفتند عالی می‌نوازید، ولی نمی‌توانیم در فرهنگسرا برای تدریس‌ساز از شما استفاده کنیم. چرا من نباید هنرمند باشم؟ چرا با وجود جایگاه‌های شغلی مثل تدریس برای معلولان در فرهنگسراها ما را به‌عنوان آموزش‌دهنده نمی‌پذیرند؟ کاش شهرداری به ما اعتماد کند.

دروازه شمیران، خیابان ابن سینا، خیابان شهید مشکب. این نشانی ما را به کوچه «پارک امین الدوله»، میرساند؛ کوچه‌ای که با در چوبی منحصر به فردش تنها نشان باقی‌مانده از باغ امین الدوله به حساب می‌آید. باغی که به استناد نقشه‌ها و عکس‌های هوایی قدیمی موجود از تهران در ابتدای سال ۱۲۹۰ قمری یعنی حدود ۱۵۰ سال پیش به دست «میرزا علی‌خان امین‌الدوله» وزیر ناصرالدین شاه و صدراعظم مظفرالدین شاه ساخته شده و به دلیل استفاده از نمادهای فرنگی در ساخت آن در دوره خود نام «پارک» گرفته است.

امین الدوله نخستین قلمرو سبز عمومی بوده که اکنون اثری از آن نیست

نخستین پارک تهران کجاست؟

منصور رشیدی - دکتر علی قنبریان

وجود فضای سبزی و پارک‌ها در عصر حاضر ضرورتی انکارناپذیر برای محیط شهری است. بر این اساس، دولت و نهادهای مرتبط، مانند شهرداری، لازم است بودجه‌هایی برای دسترس‌ی ساکنان هر محله به پارک و فضای سبزی در نظر بگیرند. هم‌اکنون در شهر تهران پارک‌های بزرگ و کوچک، مشهور و غیرمشهور، بسیار است. مانند پارک شهر، پارک ملت، پارک ساعی. جالب است بدانید، نخستین مکان و فضای سبزی که در ایران در اسلوب و معماری پارک ساخته و نام پارک بر آن نهاده شد، پارک امین‌الدوله است. میرزا علیخان امین‌الدوله (۱۲۵۹ق / تهران - ۱۳۲۲ق / گیلان) از بزرگان و رجال زمان ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار بوده است. در این نوشتار به بیان زندگانی امین‌الدوله و معرفی پارک منسوب به او خواهیم پرداخت.

عمارت اندرون عالی می‌سازد. تعریف عکاس را به امین‌الدوله کردیم. چایی خورده مراجعت کردیم. حقیقت باغ خوبی است.» و در جای دیگر از همان کتاب آمده است: «یک روز هم پارک امین‌الدوله اعلی‌حضرت تشریف بردن. عروسی پسرش است. باغ و عمارت خیلی خیلی ممتازی است. اول باغی است که به‌طور باغ‌ها فرنگ ساخته شده است.» کارایی

واژه پارک نخستین‌بار در دوره قاجار و در عصر ناصرالدین شاه به دایره واژگانی شهرنشینی ایران وارد شد. در این دوره فضاهای نوینی در شهر پدید آمد که از همان زمان در مدارک، اسناد، نقشه‌ها و نقشه‌ها پارک نامیده شدند. از پارک امین‌الدوله، در اسناد مختلف، به‌عنوان نخستین پارک تهران یاد شده است. این پارک ۱۸۰هزار درع مساحت داشت و در ۱۳۰۵ قمری ساخته شد. باغچه‌بندی و گلکاری آن به دست یک باغبان اتریشی انجام گرفت و گرمخانه و گلخانه وسیعی داشت.

در برخی از اسناد و کتاب‌های تاریخی، مانند کتاب «خاطرات و اسناد حسین قلی خان نظام‌السلطنه مافی»، از پارک امین‌الدوله با نام پارک امین‌الملک نام برده شده است. دلیل آن هم این است که به‌بانی پارک در سال ۱۲۹۰ لقب امین‌الملک داده شد و در سال ۱۲۹۹ لقب امین‌الدوله را گرفت. بنابراین، هر ۲ لقب مربوط به او است.

پارک امین‌الدوله در شمال شهر تهران است. البته این روزها، جز بقایایی بسیار اندک، چیزی از پارک باقی نمانده است. طرح پارک امین‌الدوله متعلق به میرزا علیخان امین‌الدوله، صدراعظم مظفرالدین شاه، یک نمونه آغازین آرکیتاپ (کهن‌الگو) برای پارک‌های بعدی در ایران است. وی باغ وسیع خود در شمال شرق تهران را دایر کرد. این باغ از آنجا که مطابق اسلوبی نو طرح‌ریزی شده بود بیشتر با نام پارک امین‌الدوله شهرت یافت. در کتاب تاریخ اجتماعی ایران، جلد ۶ صفحه ۶۱۶، از پارک‌های اتابک و ظل‌السلطان در کنار پارک امین‌الدوله نام برده شده است. همچنین آورده است که در ابتدای ظهور تئاتر اروپا در ایران به‌عنوان تماشاخانه از این ۳ پارک استفاده می‌شده است.

پارک امین‌الدوله، از زمان تأسیس، محل برخی از وقایع تاریخی بوده است. چنان‌که برخی از مشروطه‌خواهان، بعد از به توپ بستن مجلس، به آنجا پناه برده بودند. در کتاب «تاریخ نگارستان» چنین آمده است: «هنگامی که محمدعلی شاه مجلس را به توپ بست، داستانی در تهران در پارک امین‌الدوله رخ داد و آن چنان بود که گروهی از آزادی خواهان در پارک بودند. ناگهان پاسابان دولتی در پارک را کوبیدند تا در باز شد. گروهی از سربازان درون ریختند، چندان که نزدیک مشروطه خواهان رسیدند بنای زدن و کشتن گذاشتند و شکنجه‌های دردناک به آنان دادند. بیش از همه به سید عبدالله بهبهانی و سید محمد طباطبایی و امام‌جمعه خوبی زدند و شکنجه کردند چندان که اندازه نداشت.»

عین‌السلطنه که خود از معاصران امین‌الدوله است، درباره پارک یادشده چنین گفته است: «رقیم پارک امین‌الدوله. اول باغ تهران است. خیابان‌های خوب، دریاچه و عمارت قشنگ، وضع طبیعی خوبی دارد. خیلی بزرگ است. امین‌الدوله

پارک امین‌الدوله در شمال شهر بسیار اندک، چیزی از پارک باقی نمانده است. طرح پارک امین‌الدوله متعلق به میرزا علیخان آغازین آرکیتاپ (کهن‌الگو) برای پارک‌های بعدی در ایران است. وی باغ وسیع خود در شمال شرق تهران را دایر کرد. این باغ از آنجا که مطابق اسلوبی نو طرح‌ریزی شده بود بیشتر با نام پارک امین‌الدوله شهرت یافت

مهمترین وقایع در پارک امین‌الدوله

الف) در نخستین سالی که این باغ به بهره‌برداری رسید جلسه تصمیم‌گیری برای عزل نایب‌السلطنه از وزارت جنگ و تفویض آن به ظل‌السلطان در این پارک برگزار شد. ب) در جریان به توپ بستن مجلس، از آنجا که این پارک در شمال عمارت بهارستان و مجلس شورای ملی قرار داشت، عده‌ای از نماینده‌ها و روزنامه‌نگاران آزادی‌خواه راهی پارک امین‌الدوله شدند و در آنجا پناه گرفتند. گروهی از سربازان درون ریختند، چندان که نزدیک مشروطه‌خواهان رسیدند بنای زدن و کشتن و شکنجه‌های دردناک به آنان دادند. ب) آخرین اتفاق تاریخی مربوط به پارک امین‌الدوله هم زمانی رخ داد که دیگر تفریحی از نخستین پارک باینتخت نبود و به جای آن تا چشم کار می‌کرد ساختمان‌های بلند و کوتاه دیده می‌شد. در نیمه‌های شب ۱۱ اردیبهشت سال ۱۳۵۸ که استاد «مرتضی مطهری» در حال ترک جلسه‌ای در محدوده دروازه شمیران بود، در کوچه پارک امین‌الدوله هدف گلوله یکی از افراد گروه فرقان قرار گرفت و شهید شد.

شاه شد. جرج ناتانل کرزن، ایران‌شناس انگلیسی، از او به‌عنوان سیاستمداری لایق یاد کرده که در ساختمان‌سازی مشهور بوده و نخستین پارک تهران را با الگوی متفاوت با سنت باغ‌های ایرانی، در شمال تهران و پشت دروازه شمیران بنا کرده است.

از خدمات پسندیده امین‌الدوله، پرداخت هزینه تحصیلی دانشجویان است تا آنها با فراغ خاطر بتوانند تحصیل کنند و برای جامعه مفید باشند. در کتاب «مرآت‌الوقایع مظفری» چنین آمده است: «امین‌الدوله که‌بانی مدرسه رشیدی است و ۴۰ شاگرد آنجا را مجاناً متکفل خرج است و ۲۰ شاگرد آنجا را از ثلث مرحوم میرزا عیسی وزیر، آقا شیخ هادی مجتهد متکفل مخارج است. امین‌الدوله در شعبان‌المعظم در رشت شنید که مخارج مدرسه را حیف ومیل می‌کنند. به آقا شیخ‌هادی نوشت که مخارج مدرسه را رسیدگی نماید و اختیارش با او باشد. آقا شیخ هادی مجتهد نیز می‌خواهد مدرسه ملی افتتاح نماید. از قسار مذکور در این مدت هفتاد هزار تومان، مردم وجه اعانه برای مدارس ملی تهران داده‌اند و تمام را رؤسا خورده‌اند.»

میرزا فرخ خان پس از بازگشت از اروپا به لقب امین‌الدوله نایل آمد. وی مدتی وزیر دربار ناصر بود و مدتی هم به حکومت خوانسار و نطنز رسید

ماجرای دردسار یک عنوان مشترک

در دوره قاجار ۲ تن از رجال عنوان امین‌الدوله داشته‌اند. یکی میرزا علیخان امین‌الدوله که نخستین پارک ایران از خدمات او به حساب می‌آید و دیگری فرخ‌خان امین‌الدوله که مسجد امین‌الدوله در بازار بزرگ تهران از یادگاری‌های او است. از آنجا که هر ۲ شخص از رجال عصر ناصرالدین شاه بوده‌اند، ممکن است آثار و احکام و خدماتشان به اشتباه با اسم دیگری ثبت شود. بنابراین، لازم است مورخان و محققان به این نکته توجه داشته باشند و در کنار عنوان «امین‌الدوله» نام آنها با تاریخ وقایعشان را آورند. فرخ‌خان امین‌الدوله، متولد ۱۲۲۹ قمری و متوفای ۱۲۸۸ قمری است. علیخان امین‌الدوله متولد ۱۲۵۹ قمری و متوفای ۱۳۲۲ قمری است. بازار کاشان اشاره کرد.

پارک شهر ۷۰ ساله نخستین پارک تهران نیست خاتم سبز تهران

تسام محله را کم و بیش در نهرها تأمین می‌کرد و به‌خاطرش به آن منطقه «آب‌بخش‌کن» هم می‌گفتند. به گفته نصرالله حدادی، تهران‌شناس، قرار بود در این زمین ساختمان بورس را احداث کنند که با اشغال ایران در سال ۱۳۲۰ و ورود متفقین به تهران و مشکلاتی که در کشور به وجود آوردند، میسر نشد. چندین سال این زمین بدون استفاده و بایر ماند تا کم‌کم صدای اعتراض و شکایت مردم از ناامنی و بزهکاری‌هایی که در آن انجام می‌شد، بلند شد تا آنکه بالاخره در آن درختکاری کردند و نهال درختان در آفتاب تهران نامید. این پارک که قدیمی‌ترین بوستان تهران است، از روز تأسیس تاکنون، شاهد وقایع تاریخی زیادی بوده و در خاطرات همه نسل‌ها جا دارد. فرخ‌خان نیز توجهات را به خود جلب کرد. دکتر وحید وحدت، تاریخ‌نگار معمار، با تحلیل مشاهدات معماری و شهرسازی میرزا فرخ‌خان امین‌الدوله، سفرنامه او را یکی از منابع مهم در شکل‌گیری تجربه‌ای بومی از مدرنیته در ایران می‌داند.

میرزا فرخ خان پس از بازگشت از اروپا به لقب امین‌الدوله نایل آمد. وی مدتی وزیر دربار ناصر بود و مدتی هم به حکومت خوانسار و نطنز رسید و سرانجام در ۹۹سالگی در تهران درگذشت و در مقبره‌ای خصوصی در قم دفن شد. از جمله آثاری که امین‌الدوله از خود به جای گذاشت می‌توان به چارسوق امین‌الدوله در بازار کاشان اشاره کرد.

میرزا فرخ‌خان امین‌الدوله، سفرنامه او را یکی از منابع مهم در شکل‌گیری تجربه‌ای بومی از مدرنیته در ایران می‌داند. میرزا فرخ خان پس از بازگشت از اروپا به لقب امین‌الدوله نایل آمد. وی مدتی وزیر دربار ناصر بود و مدتی هم به حکومت خوانسار و نطنز رسید و سرانجام در ۹۹سالگی در تهران درگذشت و در مقبره‌ای خصوصی در قم دفن شد. از جمله آثاری که امین‌الدوله از خود به جای گذاشت می‌توان به چارسوق امین‌الدوله در بازار کاشان اشاره کرد.

الله کاشانی

در حکایت‌های تهران قدیم آمده که وقتی امیری باغی ساخت، اسبش را در آن گم کرد! شش ماه گذشت تا اسبش را در آنجا پیدا کردند! از رنگ و بوی اغراق حکایت که بگذریم، از وقتی که باغ‌شهر تهران جای خود را به ساختمان شهر داده، باغ‌هاست که در این شهر گم می‌شود! حالا از آن معدن زرمدرختان سبز و باطراوت، به قدر چند نگین باقی مانده که پارک‌ها و بوستان‌های تهران است و در میان آنها، «پارک شهر» را می‌توان بی‌پروا، خاتم سبزی بر انگشتری تهران نامید. این پارک که قدیمی‌ترین بوستان تهران است، از روز تأسیس تاکنون، شاهد وقایع تاریخی زیادی بوده و در خاطرات همه نسل‌ها جا دارد. پیوند اهالی تهران با طبیعت را به دوش می‌کشد.

تاریخچه پارک شهر

دفتر قطور تاریخ تهران را حدود صدوچهل سال که به عقب‌گذشته) ورق بزنیم، به آن صفحه‌ای می‌رسیم که برج و باروی تهران را در دوران ناصرالدین شاه و صدارت امیرکبیر خراب کردند و خندق‌های طهماسبی دور تا دور تهران را پر کردند. بعد از آن کم‌کم کوچه و بازار و گذرگاه ساختند و این چنین شد که «محله سنگلج» پدید آمد. این محله در دوره ناصری بسیار پررونق بود و چشم و چراغ تهران به حساب می‌آمد. اما در برگ بعدی تاریخ، نوبت به تاج و تخت رضا خان که رسید، قسمت شمالی محله که خانه‌های کوچک و کوچه‌های کثیف داشت، خراب شد تا آن‌چنان که جعفر شهری (پژوهشگر تاریخ ایران) می‌گوید: آثار قمارخانه‌ها و قهوه‌خانه‌هایی که محل شرارت بود، محو شود. گرچه برخی از تاریخ‌نگاران معتقدند این تخریب به‌خاطر زیاد شدن جاهای فاضلاب این منطقه و متض بودن آن به فساد انجام شد تا آب آشامیدنی بقیه مناطق، کثیف نشود. به هر کدام از این دلایل که بود، پس از این تخریب در سال ۱۳۱۶، هفتاد جریب زمین ناهموار باقی ماند و چشمه‌آبی که

شهر دار ناحیه یک منطقه ۶ می گوید پای اهالی و کسبه در طرح های شهری باز شده است

پیاده‌سازی با مشارکت شهروندان

معصومه حق جو

بسیاری از کارشناسان مدیریت شهری معتقدند شهر یک موجود زنده است که باید برای پویایی و زنده بودن آن تلاش کرد. شهروندان، مدیران و حتی افرادی که برای مدتی کوتاه وارد یک محدوده شهری می‌شوند در پویایی و حیات شهری دخیل هستند. بر همین اساس، معمولاً مدیریت مشارکتی یا مشارکت گرفتن از شهروندان در زمینه مدیریت شهری به اشکال گوناگون یکی از روش‌های موفق در توسعه شهری محسوب می‌شود؛ فرایندی که در منطقه ۶ نیز مورد توجه قرار دارد.

در همین راستا مدیریت شهری مدتی است برای افزایش رضایت شهروندان به اجرای پروژه‌های کوچک‌مقیاس اقدام کرده و آنها را در اولویت کارهای خود قرار داده است. با توجه به شیوع کرونا و کاهش درآمد‌ها این پروژه‌ها با استفاده از بودجه شهرداری و همچنین با مشارکت مردم از طریق سرمایه‌گذاری اجرا می‌شوند. اغلب پروژه‌های کوچک مقیاس مربوط به بهسازی و مرمت آسفالت، مناسب‌سازی بوستان‌ها، اصلاح هندسی معابر، جدول‌گذاری و پیاده‌سازی است. شهردار ناحیه یک منطقه ۶ درباره پروژه‌های کوچک مقیاس منطقه و همچنین اقدامات عمرانی که در آینده در این منطقه انجام می‌شود، در گفت‌وگو با ماهیاری توضیحاتی ارائه داده است. «کرونا و شرایط نامساعد اقتصادی امکان اجرای پروژه‌های عظیم عمرانی را از شهرداری گرفته است؛ بنابراین در ناحیه یک بیشترین تمرکز روی نگهداشت شهر است. «احسان یلوه» با بیان این مطلب می‌افزاید: «در این ناحیه با توجه به غالب بودن پهنه‌های اداری و تجاری و حضور اداره‌ها و نهادهای و وزارتخانه‌ها حتی زمینی برای اجرای پروژه

احسان یلوه شهردار ناحیه یک

جدید وجود ندارد که از رو، به اجرای پروژه‌های کوچک‌مقیاس اقدام شده است. یکی از اقداماتی که از سال ۹۸ تاکنون در حال انجام است، پیاده‌سازی مشارکتی است. در خیابان شهید غدوسی نیز به پیشنهاد شهرداری برای نخستین بار آسفالت رنگی اجرا و به پیاده‌سازی اقدام شد. شهردار ناحیه یک در این باره توضیح می‌دهد: «این خیابان سال‌ها به علت ساخت‌وساز مجتمع تجاری الماس گرمخان مسدود شده و برای تردد همسایگان مشکلاتی ایجاد کرده بود. بنابراین با توجه به اتمام کار، آسفالت رنگی در این مسیر اجرا و با استقبال شهروندان مواجه شد.» یلوه ادامه می‌دهد: «در ناحیه یک، پوشش برخی پیاده‌روها سیمان، موزاییک، کفیوش، آسفالت و... بود و وضعیت یکدستی نداشت. بنابراین با هدف یکدستی آنها و بهسازی معابر در مکان‌های پر تردد به پیاده‌سازی اقدام شد.» به گفته او در پیاده‌سازی هم مانند اغلب پروژه‌های کوچک‌مقیاس از مشارکت شهروندان و کاسبان و ادارات مختلف ناحیه کمک گرفته شده است. شهردار ناحیه در این باره بیسان می‌کند: «با توجه به بودجه

کم شهرداری از شهروندان درخواست کردیم. هزینه خودشان به پیاده‌سازی با حفظ استانداردها و نظارت شهرداری اقدام کنند.» او می‌گوید: «برای ترغیب شهروندان به اصلاح و نوسازی باغچه‌ها اقدام کردیم که با استقبال خوبی هم مواجه شد. شهردار تهران و همچنین شهردار منطقه ۶ هم از این کار حمایت کردند. پیگیر هستیم تا در بقیه نقاط هم به پیاده‌سازی مشارکتی اقدام کنیم.»

زیرمخزنی‌های بتنی

شهردار ناحیه یک درباره جابه‌جایی زیرمخزنی‌های زباله هم می‌گوید: «به جایگزینی زیرمخزنی‌های بتنی به جای زیرمخزنی‌های فلزی هم اقدام کردیم. این مخازن طی سال‌ها استفاده پوسیده و محلی برای تجمع زباله و حیوانات موذی شده بود. برای تعدادی مخازن فلزی هم جانمایی شده است و امیدواریم هرچه سریع‌تر مخازن کهنه تعویض و

گشت‌های روزانه و بازدید از منطقه را با دوچرخه انجام دهیم.» شهردار ناحیه یک که این کار را از یک سال و نیم پیش آغاز کرده، بازخورد آن را از نگاه خود و شهروندان مثبت ارزی می‌کند و می‌گوید: «با این اقدام رصد مشکلات شهری بهتر انجام می‌شود. به‌عنوان مثال داخل نهرها و حتی اطراف مخازن به خوبی قابل مشاهده است. ورود به کوچه‌های باریکی که با خودرو امکان ورود به آنها وجود ندارد،

شهر دار ناحیه یک در پوشش دوشنبه‌های ورزشی که با هدف توسعه ورزش همگانی و ترغیب بیشتر شهروندان به ورزش اجرا می‌شود، هم شرکت دارد. او در این باره توضیح می‌دهد: «در پوشش دوشنبه‌های ورزشی با شهروندان در پارک ورزشی می‌کنیم. این ارتباط بدون واسطه با مردم تاکنون نتیجه بسیار خوبی به دنبال داشته و در حل سریع‌تر مشکلات موثر بوده است.» با شروع فصل سرما به عملیات لایروبی تسریع شده تا مشکل آبرگرفتگی در معابر به وجود نیاید. یلوه با بیان این مطلب می‌افزاید: «همکاران ما در بخش عمران و خدمات شهری و فوریت‌های ۱۳۷ ناحیه یک در حال گفت‌وگو نهرها و اصلاح و بهسازی پل‌های عرضی هستند تا با کمترین مشکل به استقبال بارندگی برویم.»

مخازن نو جایگزین شود. یلوه در مورد ضدعفونی اماکن عمومی هم بیان می‌کند: «با توجه به شیوع کرونا برای ضدعفونی اماکن مذهبی ناحیه، دانشگاه‌ها، ادارات مجموعه شهرداری و اماکن عمومی اقدام کرده‌ایم.» در برخی از داروخانه‌های ناحیه محل مناسبی برای انتظار مراجعان وجود نداشت و در این راستا اقداماتی انجام شده است. او درباره این اقدامات می‌گوید: «قسمتی از سواره‌رو مقابل داروخانه‌ها را به مراجعان اختصاص دادیم. به این صورت که چند نیمکت نصب شد و داربست و چادر هم تهیه کردیم تا مراجعان بتوانند با حفظ فاصله اجتماعی در صف بایستند یا در صورت بارندگی بتوانند زیر چادر بایستند.»

هم میسر شده است.» یلوه بیان می‌کند: «رود با دوچرخه به پارک‌ها و صحبت با شهروندانی که برای ورزش صبحگاهی در پارک‌های ناحیه حضور دارند، ما را بدون واسطه و رودررو در جریان مشکلات یادخواست‌های آنها قرار می‌دهد. اعضای شورایی و شهروندان هم از این کار استقبال کرده‌اند و ترغیب شده‌اند با دوچرخه در محل کار حاضر شوند.»

گفت‌وگو با نوجوان ۱۴ ساله محله سبلان که نخستین رمانش را منتشر کرده است

می‌ترسیدم

به مادرم بگویم!

شقایق عرفی نژاد

رمان آماده شود. در این کار از کسی هم کمک گرفتیم؟ نه، خودم می‌نوشتم. حتی به مادرم هم نگفتم. چون می‌ترسیدم اگر بگویم مخالفت کند یا مانع شود. به همین دلیل هم چیزی نگفتم. وقتی مسأرت فهمید چه واکنشی داشت؟ تعجب کرد. اصلاً باورش نمی‌شد. در باره رمانت برایمان صحبت کن. راجع به چیست؟ رمان درباره دختری است که با پدر و مادرش زندگی می‌کند و خواهر ناتنی دارد. به خاطر پدرش به یک ازدواج اجباری تن می‌دهد، اما به مرور زمان اتفاقات دیگری می‌افتد و سر و کله پسری در داستان پیدا می‌شود و سرانجام خواهر ناتنی به خاطر ثروت آن پسر، زندگی آنها را در دبیرستان وحدت، کلاس هشتم را می‌گذراند. او در محله سبلان زندگی می‌کند و در این گفت‌وگو از رمانش و از محله‌ای که در آن بزرگ شده است، می‌گوید.

از چه زمانی رمان خوان شدی؟ چون حتماً اول کتاب خوانده‌ای که بعد علاقه‌مند شدی و سمت نوشتن رفتی. بله، من از کودکی به کتاب علاقه داشتم و تابستان ۲ سال پیش بود که رمان خواندن را شروع کردم و کم‌کم فکر کردم استعداد این را دارم که بتوانم بنویسم. در ایس رمان‌ها و در ادبیات چه چیزی وجود دارد که تو را جذب می‌کند؟ اول رمان را برای سرگرمی می‌خواندم. بعد کم‌کم به این کار عادت کردم و بخشی از فعالیت روزانه‌ام شد. به مرور متوجه شدم، دارم به کتاب علاقه‌مند می‌شوم. حالا اگر یک روز کتاب نخوانم احساس کمبود می‌کنم و فکر می‌کنم چیزی را از دست داده‌ام. از آن دسته هستی که توی مدرسه کلاس درس یواشکی رمان می‌خواندی؟ نه، کتاب را در اوقات بیکاری‌ام می‌خوانم. اولویتم درس است. وقتی درس‌هایم تمام می‌شود، کتاب خواندن شروع می‌شود. از تجربه رمان نوشتن بگو. چه لحظه‌ای بود که ایده برای رمان به ذهنت آمد و پشت کامپیوترت نشستی یا مداد دست گرفتی و تصمیم گرفتی آن را بنویسی؟ اولش یک حس درونی بود. من نخستین بار توی گوشه‌ای شروع به نوشتن کردم. یک روز نخستین قسمت رمان را نوشتم و بعد با توجه به این نخستین قسمت، بقیه داستان را جلو بردم. ایده از قیل طراحی شده‌ای هم نداشتم. ایده‌ها یک‌باره به ذهنم می‌آمد. این فکرها را جلو می‌بردم و گسترش می‌دادم. برای هر قسمت فکر می‌کردم که اگرچه اتفاقی بیفتد، جذاب‌تر است. چند اتفاق به ذهنم می‌آمد و بعد فکر می‌کردم و کدام جذاب‌تر است و آن را انتخاب می‌کردم و می‌نوشتم. برای پایان رمان هم اصلاً برنامه‌ریزی نداشتم. فقط جلو می‌رفتم. ۸ ماه طول کشید تا

همین محله بوده‌اند و من هم در همین محله متولد شده‌ام. چه چیزی را در این محله دوست داری؟ همه چیز در دسترس است. پارک نزدیک است، نانوایی و مغازه‌های دیگر در نزدیکی ماست و این برایم نکته مثبتی است. اهل کتابخانه رفتن هستی؟ اطرافتان چند کتابخانه در دسترس است؟ در نزدیکی‌مان یک کتابخانه داریم. من تقریباً ۳ ساله بود که مادرم از آن کتابخانه کتاب می‌گرفت و برایم می‌خواند. این کار را زیاد انجام می‌داد. من هم آنقدر علاقه داشتم که با آن سن کم کتاب را حفظ می‌شدم. وقتی مادرم از رو می‌خواند و جایی را اشتباه می‌خواند، من ایرادش را می‌گرفتم. در ضمن زمانی هم که کرونا نبود، عضو کتابخانه مدرسه بودم و کتاب می‌گفتم و پنجشنبه و جمعه‌ها می‌خواندم. به‌عنوان یک نوجوان که در این منطقه زندگی می‌کنی، چه مشکلاتی در این محله وجود دارد؟ چه چیزهایی کم است؟ راستش الان که بیرون نمی‌رویم. اصلاً قیافه محله‌مان یادم رفته است! ولی می‌توانم بگویم اگر در محله درخت داشتیم، خیلی قشنگ‌تر می‌شد. خیابان ما درخت ندارد. پارک چطور؟ پارک داریم. وقتی کوچک بودم، مادرم هر روز من را به پارک می‌برد. قبل از کرونا هم خانواده‌امی به پارک‌هایی که در محله خودمان نبود، می‌رفتم. ولی الان به پارک محله خودمان هم نمی‌توانیم برویم.

از بازخوردها راجع به کتابت بگو؟ چه چیزهایی شنیدی؟ خانواده‌ام خیلی استقبال کردند. اوایل اصلاً باورشان نمی‌شد، ولی از کارم خیلی ذوق‌زده شدند. دوستانت چطور؟ چه واکنشی داشتند؟ یکی از دوستانم آن را خواند و خیلی خوشش آمد و من را به ادامه رمان‌نویسی تشویق کرد. محله سبلان را که در آن زندگی می‌کنی، چطور توصیف می‌کنی؟ محله ما محله تقریباً شلوغی است، ولی ساکنان خونگرمی دارد. از نظر وسایل نقلیه و رفت‌وآمد و تعداد مغازه‌ها شلوغ است. ولی آن را دوست دارم. خیلی به محله‌مان عادت کرده‌ام. از بچگی در همین محله بوده‌ای؟ بله، مادربزرگم و خانواده‌ام از اول در

استعداد نوجوانان را دریابیم

آنچه یک نویسنده بدان نیازمند است، توانایی نوشتن و آفرینش همراه با دانش است. تکنیک‌ها را می‌توان از بسیاری راه‌ها به دست آورد، اما گوهر سرشتین یک نویسنده خود شگفتی دیگری است. در این میان، گاه نوجوانان هم دست به نگارش کتاب می‌زنند که اتفاق خجسته‌ای است. اما آنچه نباید از آن غافل شویم، پرورش این استعدادها و جلوگیری از هزرت رفتن آنهاست. شهرداری‌ها از جمله نهادهایی هستند که می‌توانند در این کار سهم باشند. راه‌های بسیاری وجود دارد که شهرداری به پرورش شدن استعداد جوانان و کودکان کمک کند. تا آنجا که آگاهی دارم شهرداری در بسیاری از جاهای سرای محله دارد. با شناسایی نویسندگان خوب و کاربلد می‌توان کارگاه‌ها و کلاس‌های نویسندگی برگزار کرد و بین‌سرای‌ها گوناگون مسابقه هم تدارک دید. جایزه آن می‌تواند چاپ کتاب ۳ نفری باشد که بهترین هستند. یا از بهترین داستان‌ها کتابی چاپ کرد. اما این نکته مهم است که اجازه دهیم هر کسی آزادانه درباره علاقه خود بنویسد، چراکه اکنون بیش از پیش می‌باید جوانان را دریابیم و اطمینان آنان را به شهرداری منطقه جلب کنیم تا بین فرزندان محله و شهرداری دوستی ایجاد شود. می‌توان روز یا شب‌هایی را در هفته داشته باشیم که از نویسندگان و شاعران محله درخواست شود تا برای اهالی محل کتاب‌های خود یا نویسندگان مشهور را بخوانند و درباره دانش خود و کاروری‌هایشان سخن بگویند. همچنین می‌توان از ناشرانی دلسوز و عاشق کتاب خواست تا درباره مادران را درباره اینکه چگونه راه را برای فرزندان خود هموار کنند و ناگاهانه سد راه آنان نشوند آگاهی ببخشند. اکنون که سایه شوم کرونا بر جهان سایه افکنده است ناخواسته فرصتی فراهم آمده تا شهرداری با برگزاری کلاس‌های آنلاین و رایگان بتواند محبوبیت خود را در دل نوجوانان بیشتر کند. با تشکیل کارگروهی در این زمینه می‌توان از بزرگان محله استفاده کرد و آموزش‌ها را در قالب فیلم و پادکست تهیه کرد و روی سایت‌های پرتوان فرهنگی شهرداری گذاشت تا همگان از آن بهره‌برند.

پیمان پورشیبانی نویسنده کتاب کودک

● صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
● شورای سردبیری: مهدی علیپور
سروش جنایی
زکیه سعیدی

● تحریریه: فاطمه عسگری نیا
بهاره خسروی / فاطمه عرفی نژاد
مصومه حق جو / فرزین شیرزادی

● مدیر هنری: کامران مهرزاده
● صفحه آرایی: محمدرضا محمدی تاش / علی حسینی / امیلاد رفیعی
فازنه توکلی
● حروفچینی و تصحیح: منیژه خسروآبادی / اعظم آجوربندیان / فهیمه شیرازی

● نشانی: خیابان ولی عصر (عج) نرسیده به پارک وی کوچه تورج پلاک ۱۴ ● کد پستی: ۱۹۶۶۵۳۳۸ ● صندوق پستی: ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ ● تلفن: ۰۲۳۰۲۳۱۰۰ ● دورنگار: ۰۲۳۰۲۳۴۸۸

هویت

بهاره خسروی

نگاه

رسانه‌ها و زدودن انگ اجتماعی ایدز

یکی از مهم‌ترین کمک‌هایی که می‌توان به مبتلایان به ویروس اچ‌آی‌وی کرد، از سوی رسانه‌هاست. رسانه‌ها می‌توانند در حوزه ایدز اطلاع‌رسانی کنند. خبرنگاران و اصحاب رسانه باید اطلاعاتی در زمینه اچ‌آی‌وی داشته باشند تا بتوانند با ادبیات بسا جامعه ارتباط برقرار کنند مناسب و تأثیرگذار، این اطلاعات را به دست مردم برسانند. از طریق این رسانه‌هاست که می‌توان جامعه را مطلع کرد ویروس اچ‌آی‌وی و ایدز با هم متفاوتند. ما به مراجعتمان واژه ایدزی را

الیه شعبانی
مدیرعامل انجمن
احیای ارزش‌ها

اطلاق نمی‌کنیم، چراکه به کار بردن این واژه بار منفی دارد و به انگ اجتماعی می‌انجامد. ما آنها را افرادی که با ویروس اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند، خطاب می‌کنیم. افرادی که با این ویروس زندگی می‌کنند، بیمار نیستند. یعنی اگر دارو مصرف کنند و سبک زندگی سالم داشته باشند، هیچ مشکلی نخواهند داشت. این افراد می‌توانند با مصرف به‌موقع داروها درمان شوند و بار ویروسی‌شان به صفر برسد. ولی اگر دارو دریافت نکنند و زندگی سالم نداشته باشند، آن وقت است که وارد فاز بیماری ایدز می‌شوند و این یعنی هر ویروس و باکتری فرصت‌طلبی وارد بدن شود، تبدیل به بیماری می‌شود و این بیماری‌هاست که به فوت فرد می‌انجامد.

پیشرفت علم باعث شده شرایط این افراد بسیار راحت‌تر از گذشته شود، ولی به دلیل اینکه جامعه از آن اطلاع ندارد، هم انگ اجتماعی برای افرادی که با این ویروس زندگی می‌کنند رایج است و هم افرادی که رفتارهای پرخطر داشته‌اند و در معرض این ویروس قرار گرفته‌اند، این نگرانی را پیدا می‌کنند که تست ندهند. زمانی هم که اطلاع نداشته باشند و زندگی عادی داشته باشند، می‌توانند تا ۹ نفر را در طول زندگی‌شان آلوده کنند. بنابراین آنچه مهم است این است که افراد از انجام آزمایش و مثبت بودن آن ترسند. آزمایش مثبت آنها را از زندگی ساقط نمی‌کند و این افراد می‌توانند با تغذیه سالم و مصرف دارو طول عمر کاملاً طبیعی داشته باشند. حتی در حال حاضر که با همه‌گیری ویروس کرونا مواجه هستیم، اگر افراد اچ‌آی‌وی مثبت دارویشان را دریافت کنند، هیچ مشکل خاصی ندارند و بیشتر از دیگران در معرض بیماری نیستند.

در زمینه انگ اجتماعی ما فقط با مردم عادی مواجه نیستیم. گاهی پزشکان هم با وجود اینکه در این حوزه درس خوانده‌اند و به این بیماری کاملاً اشراف دارند، رفتارشان در برخورد با این افراد غیر حرفه‌ای و غیر تخصصی است. البته پزشکانی هم هستند که در این حوزه فعالند و با نگاه دقیقشان کمک زیادی به بیماران و مبارزه با بیماری می‌کنند.

قصه چرخ خیاطی و یک عتیقه‌فروش ارمنی

نخستین کسی که چرخ خیاطی را اختراع کرد «بارتلمی تیمونیه» فرانسوی در سال ۱۸۳۰ میلادی بود. اما این اختراع به مذاق خیاطان سنتی دوز فرانسوی چندان خوشایند نبود و مورد غضب آنها قرار گرفت به نحوی که شبانه به خانه این مخترع بخت برگشته ریختند و آن را آتش زدند تا اینکه سال‌ها بعد در آمریکا چرخ خیاطی توسط دو مخترع با نام «آیزاک سینگر» و «الیاس هاو» شبیه مدل‌های امروزی اختراع شد. طبق روال معمول، مظفرالدین شاه قاجار مشتری پر و پا قرص اجناس فرنگی بود. در یکی از سفرهایش به ینگه دنیا، این اختراع جالب فرنگی‌ها را برای دوخت لباس‌های درباریان همراه یک خیاط قفقازی به تهران آورد. اما تهرانی‌ها به این پدیده عجیب و غریب فرنگی چندان روی خوشی نشان نمی‌دادند. بعضی‌ها چون چرخ خیاطی را اختراع فرنگی‌ها می‌دانستند، دوختن لباس را با آن درست نمی‌دانستند. عده‌ای هم جویده شدن پارچه را لایه‌لای دندانه‌های چرخ خیاطی عیب کار می‌دانستند. آنها معتقد بودند این کار باعث بی‌دوام شدن کیفیت پارچه می‌شود. اما با همه این شایعات عجیب و غریب، چرخ خیاطی‌های «گلدفینگر» که میان مردم به «گل‌فینگل» مشهور شد، در یک مغازه عتیقه‌فروشی ارمنی در انتهای خیابان لاله‌زار به معرض فروش گذاشته شد که در کمتر از شش ماه، توسط خیاطان خریداری شد.

موزه گردی

گردش مجازی در باغ‌موزه قصر

موج سوم شیوع بیماری «کووید - ۱۹» از راه رسیده و برای سلامتی و پیشگیری از انتقال این بیماری کشنده محدودیت‌ها بیشتر شده و تقریباً بسیاری از کارها هم به حالت نیمه‌تعطیل درآمده است. به همین بهانه، برای اوقات فراغت شهروندان و همچنین افزایش اطلاعات و آگاهی آنها، از سوی باغ‌موزه قصر برنامه‌های ویژه روزهای کرونایی توضیح می‌دهد: «بازدید از موزه «مارکوف»، موزه «زندادان سیاسی» و محوطه «باغ ایرانی» باغ‌موزه قصر به صورت مستقیم و ۲۴ ساعته از طریق سامانه مجازی، یکی از برنامه‌های متنوع برای علاقه‌مندان به گشت‌وگذار در موزه‌ها است. برنامه «بازی موبایلی باغ قصر» برای آشنایی دانش‌آموزان با تاریخ معاصر، «مجموعه داستان‌های صوتی قصر»، مجموعه «مصاحبه‌های تصویری با زندانیان سیاسی پیش از انقلاب زندان قصر» و «فیلم و تئاتر زمان در حبس قصر» از دیگر برنامه‌هایی است که «حجت‌الله فرهنگی» به اجرای مجازی آنها در ایام قرنطینه دوهفته‌ای شهر تهران و تعطیلی مراکز فرهنگی اشاره می‌کند. مدیر باغ‌موزه قصر از علاقه‌مندان دعوت کرد تا برای تماشای این برنامه‌ها و بهره‌مندی از مزایای آموزشی آن در روزهای خانه‌نشینی به صفحه اینستاگرامی و نشانی اینترنتی: @qasr_ir باغ‌موزه قصر مراجعه کنند.

آموزش

خانواده و سواد رسانه

در این روزهای خانه‌نشینی و رعایت فاصله‌اجتماعی که بیشتر کارها مجازی انجام می‌شود، مردم بیشتر از همیشه پیگیر اخبار رسانه‌ها می‌شوند. اما این سؤال مطرح است که در میان هجوم اخبار مختلفی که روزانه از رسانه‌های مختلف دریافت می‌کنیم، به کدام یک از آنها می‌توان اعتماد کرد؟ اگر سؤالاتی از این دست در ذهن دارید، به شما تماشای برنامه آموزشی «خانواده و سواد رسانه‌ای» فرهنگسرای خانواده را پیشنهاد می‌دهیم. این برنامه به‌صورت پخش زنده از صفحه مجازی فرهنگسرای خانواده با حضور «علی محمدی» مدرس دانشگاه و پژوهشگر امور فرهنگی، برگزار می‌شود. علاقه‌مندان برای تماشای این برنامه آموزشی روز چهارشنبه ۱۲ آذرماه ساعت ۱۹ به صفحه مجازی این مرکز به نشانی: @Farhangsara_khanevade مراجعه کنند.

نشست مجازی

یادگار فردوسی

علاقه‌مندان به شعر و ادب فارسی و شاعر پرواژه ایرانی «ابوالقاسم فردوسی» اگر دنبال پژوهش و تحقیق در باب مجموعه بی‌نظیر شاهنامه هستند، نشست مجازی با عنوان «یادگار سبزه» فرهنگسرای «سرو» را از دست ندهید. این نشست زنده با حضور کارشناسان و استادان ادبیات فارسی و شاهنامه‌پژوهان امروز، یکشنبه ۹ آذر، در فضای مجازی فرهنگسرای سرو برگزار می‌شود. شهروندان می‌توانند با مراجعه به فضای مجازی فرهنگسرا به تماشای این برنامه در خانه بنشینند.

کتابخوانی

کتاب «سرکار علی»

اگر دنبال کتابی مناسب برای مطالعه و غنی‌سازی اوقات فراغت و خانه‌نشینی در این روزهای قرنطینه هستید، مسئول کتابخانه فرهنگسرای اندیشه مطالعه کتاب «سرکار علی» را پیشنهاد می‌دهد. این کتاب شامل چند روایت صادر - دختری بسا زبانی جذاب و خواندنی است که در آن هویت زن را در جامعه ایرانی بررسی می‌کند. این کتاب به قلم مادر و دختری از دو نسل متفاوت برای درک برخی چالش‌های هویت زنان در دنیای امروز است. کتاب «سرکار علی» به قلم «زهره عیسی‌خانی» و «ریحانه کشتکاران» نوشته و سال ۱۳۹۸ از سوی نشر «کتابستان معرفت» منتشر شده است.